

**Samoevalvacijsko poročilo**  
**Doktorskega študijskega programa 3. stopnje Pravo**  
**Pravne fakultete Univerze v Mariboru**  
**za študijsko leto 2021/2022**

\* \* \* \* \*

Samoevalvacijsko poročilo je pripravljeno glede na univerzitetno predlogo, kot izhaja iz poglavij 1 – 23. Pripravljeno je tudi z upoštevanjem relevantne zakonodaje, pravil in meril NAKVIS ter njihovo razlago (Debevc & Širok (2022), Vodnik po zunanjih presojah, NAKVIS).

Upoštevano je, da je po akreditaciji študijskega programa poudarek na njegovi samoevalvaciji, spreminjanju, posodabljanju in izvajanju.

Načrtovanje samoevalvacije doktorskega študijskega programa za tekoče študijsko leto je razvidno iz vsakokratnega samoevalvacijskega poročila Pravne fakultete Univerze v Mariboru, ki ga pripravi Komisija za kakovost.

V zvezi s 1. standardom (21. čl. Meril) je primerno izpostaviti zlasti:

- (a) Samoevalvacija študijskega programa omogoča njegovo razvijanje in redno posodabljanje, tako da se ohranja njegova aktualnost ter ustvarja kakovostno izobraževalno okolje. To zagotavlja zlasti načrtovanje samoevalvacij študijskega programa in naloge, povezane s tem, kar izhaja zlasti iz naslednjih dejstev oziroma ugotovitev:<sup>1</sup>
  - Posodabljanje vsebine študijskega programa je zagotovljeno redno/letno in premišljeno.<sup>2</sup> Nosilke in nosilci študijskih predmetov oziroma aktivnosti so vsako leto pozvani k posodobitvam učnih načrtov, od katerih so manjše spremembe študijskega programa v pristojnosti Pravne fakultete, Univerza v Mariboru pa se o njih zgolj obvesti, ostale pa se sprejemajo oziroma potrjujejo na univerzitetni ravni, vendar zmeraj tako, da se predhodno izpelje postopek, ki zagotavlja formalno skladnost in vsebinsko presojo. Gre torej za pristop »od spodaj navzgor«, kjer se upošteva več relevantnih dejavnikov, kot so formalna (anketa,<sup>3</sup> seje programskega sveta)<sup>4</sup> in neformalna komunikacija z deležniki, neposredna zaznava nosilca/izvajalca v okviru študijskega procesa, njegove ugotovitve iz raziskovalnega dela in dela v praksi, upoštevanje ciljev in strategij EU, RS in UM/PF, itd. Poleg navedenega se v okviru kateder večinoma<sup>5</sup> vrši diskusija o aktualnih razvojnih vprašanjih, ki naj se ustrezno inkorporirajo v študijski predmete, kjer gre za problematiko, ki je intra-disciplinarna, pa se opravi diskusija na ravni fakultete. Primer je sistematična inkorporacija tem trajnostnega razvoja v doktorski študijski program (in v

<sup>1</sup> Tukaj so izpostavljena izbrana dejstva oziroma ugotovitve, za polno obrazložitev pa je treba upoštevati še odgovore v poglavjih 1 – 23.

<sup>2</sup> Gl. zlasti poglavja 10 – 12.

<sup>3</sup> Gl. zlasti poglavje 12.

<sup>4</sup> Gl. <https://www.pf.um.si/o-nas/programski-svet-pravne-fakultete-univerze-v-mariboru/>. Programski svet sestavlja več deležnikov iz prakse, predvsem iz pravosodja in javne uprave. Priložnost za izboljšanje je bolj reprezentativna vključitev deležnikov iz podjetij, na primer z vključitvijo predstavnika stanovskih organizacij, kot je npr. Štajerska gospodarska zbornica. V trenutni sestavi je vključen le predstavnik enega velikega podjetja. To sicer omogoča določen uvid v pričakovanja in potrebe podjetij, vendar bi bolj reprezentativno zastopanje podjetij v programskem svetu preseglo specifične vključenega podjetja. Smiselno enako velja za nevladne organizacije, ki bi jih lahko predstavljal Center nevladnih organizacij Slovenije.

<sup>5</sup> Ta aktivnost se praviloma vrši spontano, iz akademskega karakterja zaposlenih, kar je po eni strani zelo dobro, po drugi strani pa prihaja do določenih razlik med posameznimi katedrami, zato bi bilo primerno razmisliti, ali bi bilo smiselno v tem pogledu vzpostaviti formaliziran postopek.

ostale študijske programe), glede katere je bil na akademskem zboru sprejet dogovor, da se začne izvajati v prihodnjem študijskem letu. Pred tem je bil podobno narejeno glede digitalizacije, ki deloma sovпада z izzivi trajnostnega razvoja in nakazuje evolucijski pristop. Celokupno gledano je tako upoštevano, da je študijski program podoben organizmu, ki se razvija in prilagaja izzivom okolja (novosti v okviru posameznih izbirnih predmetov), vendar je pri tem ohranjeno njegovo bistvo (metodološki, analitični in vrednostno-argumentacijski raziskovalni temelji, ki se zagotavljajo zlasti z obveznimi predmeti), tako da po svojih temeljnih značilnostih ostaja znotraj okvira, definiranega v postopku njegove akreditacije.

- Tesno s prej navedenim je povezana skrb za presojanje ustreznosti izvajanja študijskega programa, načinov in oblik pedagoškega dela in dela študentov (tudi individualnega).<sup>6</sup> Temeljni instrument za ta namen je izvedba ankete (o zadovoljstvu študentov) in analiza rezultatov te ankete. Poleg tega se vrši presoja v okviru izvedbe študija (kontaktne ure). Glede na vrsto in posebnosti študijskega programa je v danih okoliščinah, ko so študenti večinoma zaposleni, smiselno ohraniti izredni način študija s poudarkom na individualnem delu študentov. Dokler ne bo štipendij, ki bi omogočale, da se študent osredotoči izključno na študij, težko pričakujemo spremembo, je pa še naprej treba spremljati strukturo študentov, da bi lahko ustrezno odreagirali, če bi iz nekega razloga začelo naraščati število nezaposlenih študentov. Kar se tiče razmerja med neposrednimi kontaktnimi urami in individualnim delom študentov, ugotavljamo, da je ustrezno, sploh če upošteevamo, da lahko študenti v okviru prenosljivih znanj izbirajo med udeležbo na predavanjih in podobnih dogodkih in pripravo besedila za članek. Povedano drugače, zagotovljena je določena prožnost razmerja med neposrednimi kontaktnimi urami (in njihovimi vrstami, saj lahko izbirajo udeležbo na dogodkih, ki imajo značaj klasičnih predavanj, in tiste, ki se približujejo seminarjem in vajam, kot so na primer delavnice) ter individualnim delom študentov (priprava besedila za članek, nastop na konferenci ali podobnem dogodku ipd.).
- Evalviranje obremenitve študentov, njihovega napredovanja in dokončanja študija ter javnoveljavnih listin je redno upoštevano,<sup>7</sup> zlasti v okviru spremljanja populacije študentov na ravni študijskega programa, tj. glede na razpis, vpis, prehodnost, povprečno število opravljanj izpitov po predmetih in po opravljenih drugih učnih enotah, opravljen obseg raziskovalnega dela po letnikih in zaključek študija. Upoštevalo se tudi rezultati študentskih anket. Na splošno še naprej ugotavljamo, da je obremenitev primerna in ni razlog za relativno nizko prehodnost/napredovanje in dokončanje študija. Ugotavljamo, da so razlogi predvsem eksogeni (gledano s perspektive fakultete) in nanje nimamo odločilnega vpliva, ko so študenti enkrat vpisani, bo pa smiselno večji poudarek nameniti selekcijskemu postopku ob vpisu.
- Primerjanje doseženih kompetenc oziroma učnih izidov z načrtovanimi oziroma presojanje upravičenosti njihovega spreminjanja se vrši s spremljanjem populacije študentov na ravni študijskega programa (gl. zgoraj) in z upoštevanjem mnenja deležnikov.<sup>8</sup> Upoštevana je specifičnost doktorskega študija oziroma situacije doktorskih študentov, namreč, da je veliko študentov zaposlenih. Temeljne kompetence se tako ali drugače nanašajo na izdelavo kakovostne doktorske disertacije, zato so dober pokazatelj doseženih kompetenc oziroma učnih izidov pravzaprav postopki fakultete in univerze, ki zagotavljajo vsebinsko presojo kakovosti, vključno z relevantnimi objavami raziskav. Ugotavljamo, da študenti, ki imajo več časa za doktorski študij (razumevajoči delodajalec ali manj zahtevno delo, brez družinskih obveznosti ipd.), hitreje in bolje dosežejo načrtovane kompetence, kar potrjuje prej omenjeno ugotovitev o eksogenih razlogih,

---

<sup>6</sup> Gl. zlasti poglavja 10 – 18.

<sup>7</sup> Gl. zlasti poglavja 13 in 15.

<sup>8</sup> Gl. zlasti poglavja 10 in 15.

zato zaenkrat ne načrtujemo posebnih sprememb na tem področju, razen prej omenjenega pristopa k selekcijskemu postopku ob vpisu.

- Presojanje ustreznosti preverjanja in ocenjevanja znanja se vrši z analizo ankete in prehodnosti oziroma uspešnosti pri študijskih predmetih.<sup>9</sup> Glede na vrsto študija je preverjanje znanja obrobne pomena; glavni poudarek je na ocenjevanju znanja, pri čemer je v osredju metodološko, analitično in vrednostno-argumentacijsko znanje, nadgrajeno s področnimi znanji, povezanimi s temo vsakokratne doktorske disertacije. V tej zvezi ugotavljamo, da je (ob upoštevanju prej navedenih eksogenih razlogov) zaenkrat nesmiselno uvajati spremembe na področju ocenjevanja.
- Presojanje razmer za študij oziroma študijskega okolja in svetovalnih storitev se presoja zlasti z anketo o zadovoljstvu študentov ter v okviru individualnih razgovorov v okviru mentorskih aktivnosti.<sup>10</sup> Glede na vrsto študija je ključnega pomena predvsem dostop do relevantnih virov v knjižnici (več v okviru tč. č standarda 1) ter razpoložljivost in ažurnost mentorjev. Dostop do relevantnih virov je zagotovljen, v nekaterih primerih tudi z oddaljenim dostopom, zato glede tega ne načrtujemo sprememb. Glede razpoložljivosti in ažurnosti mentorjev pa ugotavljamo, da se vsako leto na akademskem zboru izpostavi pomen zagotavljanja ustrezne mentorske podpore, kar je s strani mentorjev praviloma upoštevano, kjer se zatakne, se preverijo razlogi in v končni fazi se večinoma izkaže, da mentorji ne zavirajo procesa, prihaja pa med njimi do razlik v tem, koliko in kako spodbujajo, prevzamejo iniciativo itd. Načeloma je možno ugotoviti, da je situacija najbolj ugodna, kadar so študenti vključeni v raziskovalne projekte ali če skupaj z mentorjem pripravljajo članke. Glede na to je smiselno formalno pozvati mentorje k skupnemu delovanju in ustvarjanju pogojev za to.
- Presojanje pričakovanj, potreb in zadovoljstva študentov, visokošolskih učiteljev in sodelavcev, pa tudi deležnikov iz okolja,<sup>11</sup> se presoja z anketo o zadovoljstvu študentov. Dokaj formalno organiziran pristop je značilen tudi za programski svet (seje, gl. zgoraj) in diplomante (alumni, gl. <https://www.pf.um.si/o-nas/alumni-klub/>), manj pa za zaposlene (pedagoški in strokovni kader).
- Ugotavljanje potreb po znanju in zaposlitvenih potrebah v okolju v skladu s 5. standardom 12. čl. Meril glede na naravo študijskega programa sicer ni posebej relevantno<sup>12</sup> in poteka predvsem skozi diskusije z deležniki iz prakse v okviru programskega sveta. Temu področju se namenja pozornost tudi v okviru kariernega centra (<https://www.pf.um.si/studij/karierni-center-pf/>) in alumnija.
- Analiziranje vpisa, prehodnosti in dokončanja doktorskega študija je redno upoštevano, zlasti v okviru spremljanja populacije študentov na ravni študijskega programa,<sup>13</sup> tj. glede na razpis, vpis, prehodnost, povprečno število opravljanj izpitov po predmetih in po opravljenih drugih učnih enotah, opravljen obseg raziskovalnega dela po letnikih in zaključek študija. Upoštevajo se tudi rezultati študentskih anket. Kot že navedeno, prevladujejo eksogeni dejavniki, kljub temu pa si je treba še naprej prizadevati za čim bolj intenzivno vključevanje študentov v raziskovalne projekte in skupne članke.
- Presojanje znanstvenega, strokovnega, raziskovalnega dela ter aktualnosti in obsega dosežkov na področju študijskega programa se presoja letno na fakultetni in univerzitetni ravni v okviru preverjanja izpolnjevanja pogojev za nosilce študijskih predmetov. Pri tem ne gre le za čisto bibliometrijo, saj se morajo reference nanašati na področje študijskega predmeta, kar vsaj v določeni meri pomeni tudi doprinos k predmetu z

---

<sup>9</sup> Gl. zlasti poglavja 17 in 18.

<sup>10</sup> Gl. zlasti poglavja 14, 17 in 22.

<sup>11</sup> Gl. zlasti poglavje 10.

<sup>12</sup> Gl. zlasti poglavje 20.

<sup>13</sup> Gl. zlasti poglavja 9 in 15.

ozirom na družbene izzive,<sup>14</sup> skratka, njegovo razvijanje z upoštevanjem sprememb v okolju. Smiselno enako velja za preverjanje dosežkov za potrebe habilitacijskih postopkov. Aktualnost študijskega programa se zagotavlja s prilagoditvami, kot je opisano v tč. a standarda 1, torej skozi individualne in kolektivne akcije.

- (b) Načini in postopki zbiranja informacij ali predlogov za spreminjanje študijskega programa ter njihovega analiziranja omogočajo prilagajanje vsakokratnim izzivom ob hkratnem ohranjanju temeljnih značilnosti študijskega programa.
  - Kot že omenjeno, je vpeljan dokaj formalen pristop za študente (npr. anketa, vključenost v področne komisije in telesa). Podobno velja tudi deležnike iz prakse (seje programskega sveta), diplomante (alumni) in nosilce/izvajalce študijskih predmetov (letni poziv k posodabljanju učnih načrtov).<sup>15</sup> Analiziranje se vrši predvsem v okviru presoje prej navedenih instrumentov, na bolj splošni ravni pa še v okviru kakovosti (samoevalvacijsko poročilo na ravni celotne fakultete in samoevalvacijska poročila za posamezne študijske programe, njihova obravnava na akademskem zboru in senatu). Glede tega ne zaznavamo pomanjkljivosti in spremembe niso načrtovane.
- (c) Primernost obveščanja deležnikov o uresničevanju načrtovanih nalog o izsledkih in ugotovitvah pri samoevalvaciji študijskega programa je zagotovljena.
  - Deležniki se obveščajo v okviru teles z ozirom na različne kategorije; zaposleni v organih (pomemben je zlasti akademski zbor, ki vključuje vse zaposlene, pisna obvestila, intranet ipd.), komisijah in delovnih telesih fakultete. Podobno velja za študente, ki imajo predstavnike v akademskem zboru, senatu itd. V ostalem sem obveščajo predvsem preko spletne strani in virtualnih predavalnic. Diplomanti se obveščajo zlasti preko aktivnosti alumni kluba. Deležniki iz prakse so vključeni v programski svet, v ostalem pa se obveščajo pisno in preko spletne strani. Ugotavljamo, da so zainteresirani in aktivni deležniki ustrezno informirani. Smiselno pa bi bilo razmisliti o večji oziroma bolj reprezentativni vključitvi deležnikov iz podjetij, na primer z vključitvijo predstavnika Štajerske gospodarske zbornice v programski svet, ali pa vsaj zagotoviti možnost razširjanja informacij oziroma obveščanja preko Štajerske gospodarske zbornice. Smiselno enako velja glede predstavnika Centra nevladnih organizacij Slovenije, kot možnega predstavnika nevladnih organizacij v programskem svetu.

V zvezi s standardom 2 (21. čl. Meril) je primerno izpostaviti zlasti:

- (a) Uresničevanje nalog, načrtovanih na podlagi izsledkov samoevalvacije študijskega programa, je razvidno iz samoevalvacijskih poročil, zlasti v zadnjih treh letih. V tej zvezi velja napotitev na večino poglavij, ki sledijo v nadaljevanju, zlasti pa na poglavje 10, ki vsebuje preglednico, iz katere je mogoče razbrati predlagane ukrepe, aktivnosti za njihovo izvajanje in uspešnost (ob tem je smiselno izpostaviti tudi preglednico v poglavju 23, ki vsebuje napoved ukrepov). Predlagani ukrepi, aktivnosti in uspešnost so kombinacija procesnega oziroma upravljavsko-organizacijskega vidika (PDCA – akcijski načrti, aktivnosti, izvedbeni roki, nosilci in njihovi nadzorniki) in vsebinskega vidika (presoja kakovosti). Pri tem so med drugim upoštewane specifičnosti doktorskega študija oziroma s tem povezanega programa. Upoštewane so specifičnosti pravnega študija, prav tako so upoštewane univerzitetne smernice (zlasti s strani Sveta Doktorske šole UM), ki so oblikovane glede na izkušnje z doktorskimi študijskimi programi, ki se izvajajo na vseh članicah univerze, kar je zelo dobrodošlo. Ugotavljamo, da je vključitev Pravne fakultete v univerzitetni koncept Doktorske šole UM zelo koristna in močno prispeva k dvigu kakovosti, saj omogoča izmenjavo dobrih praks in izkušenj. Glede na to bomo še naprej aktivno sodelovali v aktivnostih (Sveta) Doktorske šole UM, analizirali predloge in jih vključili v študijski program, seveda z upoštevanjem specifik, kjer bo to potrebno.

<sup>14</sup> Gl. zlasti poglavje 21.

<sup>15</sup> Gl. zgoraj, tč. (a1).

- (b) Zavedamo se, da je sodelovanje deležnikov pri sprejemanju ukrepov za izboljšave, spremljanju njihovega uresničevanja in nastajanju samoevalvacijskega poročila bistveno. Pri tem upoštevamo njihove različne vloge. Kot izhaja iz poglavja 9, smo v proces v razgovore, evalvacije, refleksijo in oblikovanje predlogov izboljšav študijskega programa vključili relevantne kategorije deležnikov. Vendar pa je v okviru kategorije deležnikov iz prakse mogoče zaznati priložnost za izboljšavo za bolj reprezentativno zastopanost predstavnikov podjetij in nevladnih organizacij.
- (c) Menimo, da je krog kakovosti v opazovanem obdobju sklenjen. Kot izhaja iz večine poglavij, ki sledijo, smo presegli formalni, tj. procesni oziroma upravljavsko-organizacijski vidik. Upoštevali smo tudi vsebinskega in v tem pogledu z upoštevanjem namena študijskega programa in vsakokratnih aktualnih družbenih okoliščin predlagali spremembe, sprejeli ciljne ukrepe in bili pri tem v glavnem uspešni. Ne sicer v celoti, kot izhaja iz poglavja 10, vendar menimo, da še zmeraj v obsegu, da je krog kakovosti sklenjen, saj bodo načrtovani ukrepi na koncu tudi izvedeni. V luči sistema nenehnih izboljšav pa to seveda ne pomeni, da se bomo s tem zadovoljili. Tudi v tem samoevalvacijskem poročilu predlagamo spremembe, ki jih bo treba implementirati v bližnji prihodnosti.

V zvezi s standardom 3 (22. čl. Meril) je primerno izpostaviti zlasti:

- (a) Kot izhaja iz uvodnega pojasnila v zvezi s standardom 1 in poglavji, ki sledijo v nadaljevanju, je postopek spreminjanja in posodabljanja študijskega programa zasnovan in izpeljan na način, da študijski program ostaja vsebinsko in po sestavi dovršen ter se ohranja povezanost učnih načrtov in predmetnika s cilji in kompetencami študijskega programa, študijske vsebine pa so povezane po horizontalni in vertikalni osi ob upoštevanju 17. čl. Meril. V tej zvezi je smiselno izpostaviti, da sta bili večji spremembi študijskega programa sprejeti oziroma izpeljani v letih 2018 in 2019.<sup>16</sup> V tem trenutku ne vidimo potrebe po večjih

---

<sup>16</sup> Leta 2018 je šlo za spremembe učnih načrtov: spremembe pri navedbi nosilca predmeta in jeziku, spremembe pogojev za vključitev v delo, vsebine, temeljne literature, ciljev, predvidenih študijskih rezultatov, načina ocenjevanja, metod poučevanja in učenja; sprememba pogojev za napredovanje; sprememba pogojev za izbiro v primeru omejitve vpisa; sprememba meril za prehode med študijskimi programi Doktorskega študijskega programa 3. stopnje Pravo. Glede na zahteve Pravilnika o doktorskem študiju na UM so bile v januarju 2019 na organih fakultete in UM sprejete naslednje večje spremembe doktorskega programa. V prvem letniku so bile spremenjeni učni načrti učnih enot, potrjena zamenjava obveznih učnih enot med semestri, uvedene nove učne enote (zimski semester: Individualno raziskovalno delo 1, Prenosljiva znanja). V 2. letniku so bili ukinjeni moduli in uvedene izbirne učne enote, ki obsegajo nabor novih učnih enot in posodobljene oz. spremenjene obstoječe učne enote, uvedeni novi učni enoti (zimski semester: Prenosljiva znanja, Individualno raziskovalno delo 3) in spremenjen delež izbirnosti. Kot že rečeno, je bil namesto sistema modulov uveden nabor izbirnih predmetov, vsak v obsegu 9 ECTS, izmed katerih študent ob vpisu v 2. letnik ter po predhodnem posvetovanju s potencialnim mentorjem izbere tri predmete, ki so najbolj neposredno povezani s temo doktorske disertacije, ki jo je kandidat opredelil v okviru Individualnega raziskovalnega dela s prvim doktorskim seminarjem. Preoblikovanje sistema modulov v nabor izbirnih predmetov je bilo predlagano iz naslednjih razlogov:

- a) V prvotno vzpostavljen sistem modulov kot izvajalci predmetov niso bili vključeni profesorji, ki ob akreditaciji programa še niso izpolnjevali pogojev za nosilce. S sistemom izbirnih predmetov omogočamo vključitev v doktorski študij vsem visokošolskim učiteljem fakultete, ki za to izpolnjujejo pogoje in so zainteresirani svoje znanje ponujati na najvišji stopnji študija oziroma bodo izpolnjevali pogoje v naslednjih letih;
- b) S preoblikovanjem sistema modulov v sistem prosto izbirnih predmetov se doktorsko izobraževanje v največji mogoči meri prilagodi interesom posameznega doktorskega študenta in mu omogoči križanje tradicionalno ločenih pravnih disciplin (denimo delovnega prava in prava intelektualne lastnine, kazenskega in gospodarskega prava, evropskega in civilnega prava itd.);
- c) Sistem izbirnih predmetov, v katerem študenti niso vezani na tri predmete, ki sestavljajo posamezen modul, omogoča, da je fakulteta bolj fleksibilna tudi v luči zahtevanih rezultatov znanstvenega dela nosilcev predmetov iz Pravilnika o doktorskem študiju na UM. Čeprav je cilj fakultete, da so v doktorski študij kot nosilci in izvajalci predmetov ter kot mentorji vključeni vsi visokošolski učitelji, pa v primeru, ko posamezen učitelj v določenem letu ne bi izpolnjeval pogojev o minimalni znanstveni aktivnosti učitelja na konkretnem pravnem področju, na

spremembah, manjše pa so v tem poročilu izpostavljene kot možnosti za izboljšave in se bodo predvidoma realizirale v naslednjem študijskem letu.

- (b) Glede vpliva znanstvenega, strokovnega in raziskovalnega dela na visokošolskem zavodu na posodabljanje študijskega programa opazamo pomen raziskovalnih projektov in člankov oziroma nasploh publiciranja nosilcev študijskih predmetov oziroma mentorjev. Namreč, opazna je pozitivna korelacija med publiciranjem in kakovostnimi spremembami učnih načrtov in vsebin. Rezultati raziskav se prelivajo v poučevanje, torej raziskovanje in poučevanje nista ločena svetova. Vstopni kriteriji, zahtevani za nosilstva predmetov (letno preverjanje) in vloga mentorja (situacijsko preverjanje), zagotavljajo primeren ukrep za doseganje prej navedenega cilja, zato ga bomo izvajali še naprej. Zaostritve vstopnih kriterijev na ravni fakultete ne načrtujemo, ker sedanji po našem mnenju zadoščajo. Z veseljem ugotavljamo, da se je število prijavljenih, pridobljenih in uspešno zaključenih projektov, predvsem mednarodnih/evropskih, povečalo po vzpostavitvi fakultetne projektne pisarne, zato načrtujemo – z upoštevanjem pomena projektov za razvoj študijskega programa – nadaljevanje te dobre prakse.

V zvezi s standardom 4 (23. čl. Meril) je primerno izpostaviti zlasti:

- (a) Načini in oblike poučevanja, njihov razvoj oziroma prilagojenost (vključno z viri) je prilagojen različnim skupinam študentov, različnim študijskim potrebam in načinom študija (na študenta osredinjen študij in poučevanje) in potrebam učiteljev in sodelavcev.
- Najprej je glede skupine doktorskih študentov treba izpostaviti, da gre na ravni letnika za relativno maloštevilno skupino, ki ji je skupno predvsem to, da gre za študente, ki imajo zaposlitev, zato je zanje najbolj primerna izredna oblika študija, kar je dano. Nadalje ugotavljamo, da je za nekatere študente udeležba na predavanjih in seminarjih, ki se izvajajo v stavbi fakultete, breme, zato bo glede na dane tehnološke možnosti smiselno razmisliti o možnosti hibridnega načina izvedbe vseh ali nekaterih aktivnosti, v izjemnih primerih, če ne bi bilo interesentov za spremljane procesa v stavi fakultete, pa bi v luči prizadevanja za trajnostni razvoj lahko razmislili celo o izvedbi na daljavo. V vsakem primeru bi šlo zgolj za prilagoditev željam in potrebam naših študentov. Nadalje ugotavljamo, da sta glede na naravo študijskega programa in pričakovanja študentov izmed oblik poučevanja, ki predstavljajo neposredne kontaktne ure, najprimernejši obliki predavanja in seminarji, medtem ko so teoretske vaje neprimerne. Reševanje praktičnih primerov in ponovitev snovi namreč na tej stopnji študija ni enaka ali primerljiva kot na nižjih ravneh študija, tj. v študijskih programih prve in druge stopnje. V tej zvezi zato ne načrtujemo sprememb. Kot primerno ocenjujemo tudi razmerje med neposrednimi kontaktnimi urami in individualnim delom študentov. Omeniti je še treba, da je fakulteta, kot je predstavljeno v nadaljevanju, na ravni vseh programov pristopila k problematiki študentov s posebnimi potrebami oziroma statusi, tako da je sposobna servisirati njihove potrebe, vsaj pretežno, vendar v okviru doktorskega študijskega programa to zaenkrat še ni bilo potrebno.
  - V kontekstu prilagojenosti različnim študijskim potrebam ponovno izpostavljamo prej navedeno glede načina in oblike izvedbe pedagoškega procesa. Poleg tega je

---

*katerega sodi zadevni predmet, in zaradi tega v tistem letu predmeta fakulteta ne more ponujati doktorskim študentom, s tem ne bi preprečevali izvajanja drugih predmetov, ki so v dosedanjem sistemu skupaj tvorili modul;*

*d) S sistemom izbirnih predmetov je doktorski študij bolj fleksibilen tudi v smislu stalnega prilaganja predmetov razvoju prava v slovenskem in mednarodnem okvirju. Na ta način visokošolski učitelji lažje predlagajo nove izbirne predmete na doktorskem programu, ki podpirajo doktorske študente pri razvoju novih dognanj v okviru njihovih doktorskih disertacij.*

*S temi spremembami je Pravna fakulteta tudi izpolnila pogoj iz Pravilnika UM o tem, da morajo organizirane oblike študija obsegati 60 ECTS, individualno raziskovalno delo pa 120 ECTS. Izbirne vsebine morajo obsegati vsaj 18 ECTS, po predmetnika PF UM jih obsegajo 27 ECTS.*

pomemben dejavnik dostopnost relevantnih virov v knjižnici, ki ima ugoden odpiralni čas, možnost naročanja gradiva, ključnega pomena pa je predvsem možnost oddaljenega dostopa do relevantnih baz podatkov (več o knjižnici sledi v nadaljevanju). Kot korak v pravo smer ocenjujemo tudi odločitev, da smo v študijskem letu 2021/2022 pričeli z rednimi sestanki doktorskih kandidatov ter uvedli letni znanstveni posvet, na katerem sodelujejo tudi doktorski kandidati.

- Glede prilagajanja potrebam učiteljev in sodelavcev je treba upoštevati ostale pedagoške in raziskovalne obveznosti učiteljev. S ciljem preprečevanja preobremenjenosti in zagotavljanja ustrezne kakovosti dela je sicer določena omejitev števila doktorskih študentov na posameznega učitelja (tj. 5). Nadalje je treba preveriti, ali obstajajo rezerve v organizacijskem smislu, pri čemer je tipičen primer čim večja uravnoteženost urnika na dnevni, tedenski, mesečni in semestrski oziroma letni ravni. Pozornost je treba nameniti tudi primernemu ovrednotenju mentorskega dela. Smiselno enako velja za sodelavce.
- (b) Glede števila izvedenih kontaktnih ur, določenih s študijskim programom, ali drugih oblik dela s študenti je analiza pokazalo, da je bil načrt v celoti realiziran, kar je formalni vidik. Ob tem smo upoštevali še vsebinskega, saj smo presojali, ali je (upoštevaje značilnosti področja, predvidene kompetence oziroma učne izide in vrsto študija) obseg teh ur primeren. Kot že omenjeno, smo po analizi mnenja deležnikov in študijskih rezultatov ocenili, da je obseg ur predavanj in seminarjev primeren in v tej zvezi ne načrtujemo sprememb. Glede individualnega dela študentov je pri doktorskem študiju po naravi stvari jasno, da mora biti ta oblika prevladujoča, zato poskušamo študentom nuditi ustrezno podporo. Fakulteta skuša študente dodatno motivirati za delo z doktorskimi delavnicami in spodbujanjem k udeležbi na znanstvenih konferencah, ki jih fakulteta organizira ali soorganizira. Da se zagotavlja aktivno delo študentov, morajo študenti o svojem delu redno poročati, aktivno se vpliva tudi na mentorje, da spodbujajo doktorske študente k delu. Vodja programa preverja tudi letna poročila o sprotnem spremljanju napredka doktorskih kandidatov ter je doktorskim študentom (poleg referata za doktorski študij) na voljo za vprašanja v zvezi z doktorskim študijem. Referat doktorske študente tudi redno obvešča o relevantnih domačih in mednarodnih konferencah, ki bi utegnile študente zanimati, bodisi aktivno, bodisi pasivno ter o relevantnih predavanjih, ki jih fakulteta priznava v okviru t. i. prenosljivih znanj.
- (c) Študijska gradiva in njihova prilagojenost načinom in oblikam poučevanja ter potrebam študentov so primerna glede na stopnjo študija. Drugače kot na nižjih stopnjah študija, kjer se pričakuje temeljni vir (po možnosti učbenik) ali nekaj virov, je tukaj seznam literature zelo obsežen in ni omejen samo na slovenske vire. V tem smislu se spet pokaže pomembnost dostopnosti do relevantnih virov v knjižnici, tako v stavbi fakultete kot z oddaljenim dostopom. Ker so založenost knjižnice z viri in drugi vidiki, ki se je tičejo, obravnavani v nadaljevanju, naj tukaj v izogib ponavljanju izpostavimo, da Knjižnični odbor fakultete (v katerem so predstavniki kateder in predstavniki študentov) mesečno (razen v času počitnic) spremlja stanje v knjižnici in med drugim odloča o nabavi študijskega gradiva. Pri tem upošteva tudi potrebe doktorskega študija, kar pomeni nabavo specialne literature. Večkrat letno, še posebej pa pred začetkom študijskega leta, knjižnica povabi vse zaposlene na fakulteti ter predstavnike študentov, da podajo predloge za nabavo gradiva, ki bi bilo pripomoček tako študentom prava kot raziskovalcem oz. strokovnjakom iz prakse pri študiju in raziskovalnem oz. strokovnem delu. Prav tako se pred začetkom študijskega leta pregledajo učni načrti in po dogovoru z nosilcem predmeta (izbor gradiva in število naročenih izvodov kasneje potrdi še Knjižnični odbor UM PF) se naroči primerno število izvodov gradiva. Knjižnica je fizično dostopna tudi gibalno oviranim osebam (montirana so posebna vrata, ki se odpirajo s pritiskom na gumb in dvizna ploščad).
- (d) Delo študentov v znanstvenih, strokovnih, raziskovalnih projektih ob upoštevanju 33. člena ZVis ni na ravni, kot bi si želeli. Vendar je razlog predvsem zunanji. Razpisi ARRS oziroma

razpoložljiva sredstva za področje prava so ekstremno nizka, v zadnjih letih še posebej. Posledično je teh projektov malo, poleg tega običajno terjajo kvalifikacije oziroma znanstveno odličnost članov skupine, kar ni ugodno z vidika vključevanja študentov. Primeroma naj navedemo, da je v razpisu ARRS za znanstvenoraziskovalne projekte (2022), eden izmed recenzentov eksplicitno problematiziral vključitev doktorskih študentov (in upravičeno domnevamo, da je to vplivalo na oceno odličnosti, ki jo je dodelil skupini), čeprav je šlo ta takšne, ki so bili zaposleni na fakulteti in so imeli določene raziskovalne reference. Glede na to je jasno, da je vključevanje doktorskih študentov brez vsakršnih raziskovalnih referenc še manj realno oziroma izvedljivo. Nekoliko lažje je pri nekaterih projektih EU, vendar je tudi tukaj treba izpostaviti nizko stopnjo verjetnosti, da se projekt pridobi, saj gre za konkurenco z vsemi raziskovalnimi organizacijami v EU, v nekaterih primerih še širše. Projekti, ki se jih realno lahko pridobi, so bilateralni projekti, vendar ti projekti običajno krijejo le del stroškov in to takšne, ki večinoma niso relevantni za doktorske študente. Če se projekt pridobi in je to realno možno, pa je seveda fakulteta odločena spodbujati vključitev doktorskih študentov. Glede na to je prevladalo stališče, da se študente v raziskovalno delo vključuje na neformalen način, tj. s skupnimi članki, nastopi na konferencah, kjer je mentor vodja sekcije ali v programskem odboru ali jih organizira fakulteta ipd. Tako se pomen projektov in projektne pisarne tudi v tem primeru izkaže kot pomemben, čeprav posredno, zato je tudi v tem pogledu sklep, da se s projektno pisarno nadaljuje po načrtani smeri.

- (e) Glede na naravo študijskega programa in Vodnik Nakvis (str. 42) praktično izobraževanje doktorskih študentov ni zahtevano oziroma se ne presoja. Vseeno se tukaj navezujemo na prej izpostavljeno glede vključevanja v projekte, kjer je možno, konference, mentorstva ekipam na študentskih tekmovanjih ipd.
- (f) Glede ustreznost urnikov, števila govorilnih ur ali dostopnosti visokošolskih učiteljev in sodelavcev študentom ugotavljamo, da je prostora za izboljšave malo. Sistem je utečen. V začetku študijskega leta se objavi urnik z uporabo programa Wise time table, ki je ves čas dosegljiv na spletnem naslovu [https://www.wise-tt.com/wtt\\_umpf/](https://www.wise-tt.com/wtt_umpf/). Obvestilo o pripravljenem urniku, ki je usklajen z razporeditvijo učnih enot po semestrih in številom kontaktnih ur posamezne učne enote, se objavi na spletni strani PF UM v kategoriji Obvestila za študente. V obvestilu se študente seznani s kratkimi navodili, kako dostopati do podatkov v sami aplikaciji in se jih opozori na morebitne nejasnosti oziroma se jim v referatu po potrebi ponudijo pojasnila. Komunikacija z doktorskimi študenti poteka tudi preko e-pošte (pravila določajo maksimalni odzivni čas), in sicer jih referat tekoče obvešča o vseh aktualnih informacijah, dogodkih in delavnicah. Pretežna komunikacija pa se vodi med kandidatom in mentorjem oziroma somentorjem, ki se med seboj dogovorijo za način komunikacije, ki jim ustreza (e-pošta, kabinetni razgovor, telefon, MS Teams ipd.). S tem se zagotavlja prožnost, ki je za doktorske študente še posebej pomembna, kar ne gre za klasično/redno obliko študija, temveč večinoma ob zaposlitvi doktorskih študentov. Običajno se za preprosta obvestila uporablja e-pošta, kar zahteva poglobljeno diskusijo pa se prevladujoče opravi interaktivno, torej z neposrednim stikom v realnem času na prej navedene načine. Visokošolski učitelji, asistenti in ostali sodelavci PF UM izvajajo na fakulteti govorilne in tutorske ure. Vsi zaposleni na fakulteti so študentom dosegljivi tudi preko elektronske pošte - ime.priimek@um.si in telefona (<https://www.pf.um.si/aplikacije/kontakti/>). V tabelo vseh kontaktov je poleg vsakega zaposlenega na fakulteti zapisan tudi prostor, kjer se ta nahaja. Na razpolago so tudi uradne ure v referatu. Ustreznost urnikov, števila govorilnih ur ali dostopnosti visokošolskih učiteljev in sodelavcev študentom se med drugim presoja skozi študentske ankete oziroma razgovore s študenti. Kjer je možno, upoštevamo predloge študentov. Čeprav je prej navedeno usmerjeno predvsem v zagotavljanje čim boljših pogojev za študij študentov, na fakulteti upoštevamo tudi potrebe zaposlenih. Pri določanju urnikov in

govorilnih ur se opravi predhoden posvet z zaposlenimi in njihovi razumni predlogi se upoštevajo, kolikor je mogoče.

(g) Kadri, ki sodelujejo v doktorskem študijskem programu, so primerno usposobljeni, upoštevaje 13. člen Meril, ki razlikuje pedagoške delavce (visokošolski učitelji in sodelavci ter znanstveni delavci; standard 8) in nepedagoške delavce (strokovno-tehnični in upravno-administrativni delavci; standard 9), kot sledi.

- S formalnega vidika je naprej treba izpostaviti, da so vsi kadri, ki sodelujejo pri izvajanju doktorskega študijskega programa, angažirani na veljavnih pravnih podlagah. Praviloma gre za pogodbe o zaposlitvi s polnim delovnim časom za nedoločen čas, sklenjene z upoštevanjem veljavne zakonodaje in kolektivne pogodbe. Udeležujejo se tudi obveznih usposabljanj, ki jih organizira Univerza v Mariboru, izvajajo pa jih notranji ali zunanji kadri. V tem pogledu ocenjujemo, da je treba predvsem ohraniti obstoječi sistem usposabljanj, zato kratkoročne spremembe niso načrtovane. Poleg tega se visokošolskim učiteljem in sodelavcem omogoča mobilnost, zlasti v okviru Erasmus+ programa, vendar praviloma za krajši čas, medtem ko je dalj časa trajajoča mobilnost v večini primerov težko izvedljiva. Potreben je razmislek, kako srednje- in dolgoročno izboljšati tovrstno mobilnost, ob upoštevanju realnih možnosti oziroma omejitev.
- Mobilnost se omogoča tudi doktorskim študentom. Pravna fakulteta ima podpisanih veliko sporazumov za podporo mobilnosti, in sicer z uglednimi univerzami oziroma njihovi članicami, predvsem v okviru Evropske unije. Fakulteta je naklonjena mobilnosti in študente izdatno informira o možnostih, vendar pa se v praksi za mobilnost odločajo predvsem doktorski študenti, ki so na fakulteti zaposleni kot asistenti ali mladi raziskovalci (pretežno se odločijo za »mrežo« Max Planck). Ostali doktorski študenti se za mobilnost odločajo redko, kot glavne razloge pa je mogoče izpostaviti zaposlitev in družino. V tem pogledu nimamo ustreznih vzvodov, da bi jih prepričali v mobilnost, zato načrtujemo, da bomo te študente še naprej informirali o možnostih mobilnosti, medtem ko se nameravamo posebej osredotočiti na ohranjanje ali celo zvišanje ravni mobilnosti pri doktorskih študentih, ki so zaposleni kot asistenti ali mladi raziskovalci, z vso podporo, ki je v tej zvezi potrebna.
- Ponovno je smiselno izpostaviti, da je doktorskih študentov relativno malo, zato glede nobenega relevantnega odnosa (učitelji/študenti, študenti/visokošolski sodelavci) ni bil ugotovljen neugoden delež oziroma količnik. Seveda se ta količnik spremeni, če se opazujejo tudi študenti iz drugih študijskih programov, vendar je zadeva za zdaj obvladljiva, jo je pa treba spremljati in dosledno izvajati že sprejete ukrepe (zlasti omejitev največjega števila mentorstev). Brez poseganja v prej navedeno, bi bilo smiselno razmisliti o vrednotenju mentorskega dela pred formalno potrditvijo mentorstva. Možno je namreč, da kljub naporu mentorja, študent ne doseže ravni, potrebne za potrditev teme doktorske disertacije in formalizacije mentorstva. Tudi sicer bi bilo treba razmisliti o primernem vrednotenju mentorskega dela na doktorskem študiju, zlasti kadar gre za študente, ki so zaključili dodiplomski študij izven področja prava.
- Izvajalec doktorskega študijskega programa, tj. Pravna fakulteta Univerze v Mariboru, je v zadnjih petih letih pridobil raziskovalne ali razvojne ali sicer akademsko relevantne projekte, ki so financirani z javnimi sredstvi, sredstvi iz tujine ali sredstvi iz gospodarstva, ki znatno presegajo minimalno vrednost, kot jo zahtevajo Merila (mišljeni so projekti, katerih vodje so oziroma bodo hkrati nosilci predmetov v okviru doktorskega študijskega programa). Tukaj je spet treba izpostaviti, da je vzpostavitev projektne pisarne zelo pozitivno vplivala na pridobivanje projektov, predvsem tujih oziroma mednarodnih, financiranih s strani Evropske unije (izstopata Erasmus+ in

Justice).<sup>17</sup> V tem pogledu je glavni cilj na obravnavanem področju ohranjanje projektne pisarne in ravni uspešnosti pri pridobivanju projektov.

- Nosilci predmetov doktorske študijskega programa izpolnjujejo oziroma presegajo pogoje, ki jih določajo merila, kar pomeni, da so bili v obdobju zadnjih petih letih raziskovalno, razvojno, oziroma sicer akademsko-relevantno aktivni do zahtevane ravni.<sup>18</sup> To zagotavlja kombinacija sistema habilitacij (vsakih 5 let, razen za redne profesorje), preverjanja izpolnjevanja pogojev za nosilce študijskih predmetov (vsako leto za prihodnje študijsko leto), preverjanje izpolnjevanja pogojev za mentorja (v okviru postopka potrditve teme doktorske disertacije in formalizacije mentorstva). Poleg pravkar navedenega formalnega vidika, se upošteva tudi vsebinski vidik, saj se pogoji vežejo na področje delovanja vsakega izmed visokošolskih učiteljev, ki je udeležen v izvajanju doktorskega študijskega programa, poleg tega pa je v učne načrte potrebno vpisati novejša reference nosilca predmeta. V tem pogledu menimo, da je sistem zagotavljanja sposobnosti nosilcev študijskih predmetov in mentorjev primeren in ga ni treba spreminjati, pri čemer je treba pravkar obravnavano vprašanje »sposobnosti« razlikovati od vprašanja »zmožnosti«.
- Pri zmožnosti kakovostno opravljati pedagoške aktivnosti v okviru študijskih predmetov in mentorstev je poudarek na razpoložljivem času oziroma obveznostih. Na fakulteti upoštevamo omejitve glede števila neposrednih pedagoških obveznosti (ur) in aktivnih formalnih mentorstev (5), vendar na področju »zmožnosti« opazujemo nekatere izzive. Neposredne pedagoške obveznosti še zdaleč niso edine obveznosti, ki jih morajo opraviti nosilci študijskih predmetov oziroma mentorji. Veliko je pedagoških aktivnosti, ki niso ovrednotene in se zato ne upoštevajo v nobeni merljivi enoti (v okviru NPO). Na področju raziskovalnih aktivnosti velja podobno za pripravo projektne prijave, zlasti če prijava nato ni uspešna in se torej projekt ne pridobi. Podobno velja za pripravo besedil za objavo (bibliografske enote). Izostanek vrednotenja je opazen tudi glede aktivnosti v okviru fakultetnih in univerzitetnih komisij, delovnih teles itd. V okviru Univerze v Mariboru sodi Pravna fakulteta med fakultete z najmanjšim številom visokošolskih učiteljev, imeti pa mora vse komisije in delovna telesa, kot fakultete, ki imajo veliko več visokošolskih učiteljev, zato prihaja do večje obremenitve na glavo zaposlenega tudi s tega naslova. Možen je torej sklep, da so nosilci študijskih predmetov in mentorji zmožni kakovostno opravljati pedagoške aktivnosti v okviru študijskih predmetov in mentorstev, gledano z vidika obveznosti, ki so izražene s

---

<sup>17</sup> V letu 2022 smo iz sredstev ARRS poleg raziskovalnega programa izvajali tudi en temeljni raziskovalni projekt; ena raziskovalka pa je bila uspešna pri pridobitvi podoktorskega temeljnega raziskovalnega projekta. Pridobili smo tudi dva projekta bilateralnega znanstvenoraziskovalnega sodelovanja s partnerskimi institucijami iz ZDA. Prav tako smo bili uspešni pri pridobivanju projektov iz finančnih programov Evropske unije; v letu 2022 sta začela z delom dva obsežna mednarodna projekta iz programa JUSTICE; v enem PF UM deluje kot koordinatorska organizacija v konzorciju 9-ih partnerjev, v drugem naša fakulteta sodeluje kot partnerska organizacija. Prav tako sta v letu 2022 dva naša visokošolska učitelja začela izvajati triletna Jean Monnet Module projekta iz programa Erasmus+. Visokošolski učitelji teme za raziskovalne projekte izluščijo iz aktualne problematike, s katero se srečujejo pri svojem delu, ob čemer namenljajo pozornosti prioritetam, ki jih zastavlja Evropska komisija ter, ki so zajete v strategiji razvoja RS; na ta način raziskovalno projektno delo pomembno prispeva k strokovni usposobljenosti visokošolskih učiteljev, ki nato svoja nova spoznanja sproti prenašajo v izvajanje študijskega programa. Trenutno v raziskovalnih projektih obravnavamo raziskovalne teme, ki se sproti prenašajo v učne vsebine civilnega, gospodarskega, delovnega, upravnega, kazenskega prava in prava EU. Analiza znanstvenoraziskovalnega dela je v vsakoletnem samoevalvacijskem poročilu fakultete. Prav tako so nosilci in izvajalci učnih enot strokovno aktivni kot uredniki, člani uredniških odborov in cenjeni recenzenti revij, kar dodatno zagotavlja neposreden prenos najbolj aktualnih vsebin v učni proces v nacionalnem kot tudi mednarodnem merilu.

<sup>18</sup> V primeru zunanje presoje s strani NAKVIS, je treba za vsakega nosilca študijskega predmeta zagotoviti utemeljitev izpolnjevanja pogojev.

pomočjo merljivih enot, medtem ko je ob upoštevanju obveznosti, ki niso ovrednotene, vsaj pri nekaterih položaj precej verjetno drugačen. Dejstvo, da v nekem obdobju zmorejo opravljati vse ovrednotene aktivnosti in tiste, ki niso, nas ne sme zavajati, saj lahko na daljši rok pride do izgorelosti. Žal v tej zvezi ugotavljamo, da gre za dejavnik, ki je v celoti ali vsaj v bistvenem delu izven pristojnosti Pravne fakultete, zato posebni ukrepi niso načrtovani, razen tega, da to okoliščino na tem mestu izrecno izpostavljamo v upanju, da bo ustrezno upoštevana na ravni univerze oziroma države.

(h) Materialne razmere, povezane z izvajanjem študijskega programa, so v skladu s 15. čl. Meril. Mišljeni so prostori in oprema (standard 14), prilagoditve invalidom (standard 15), finančni viri (standard 16) in knjižnica (standard 17).

- Prostori in oprema so skladni s standardom 14. Za pedagoški proces je na razpolago 12 predavalnic s skupaj 953 sedeži v stavbi Pravne fakultete na lokaciji Mladinska ulica 9 v Mariboru. Od tega so 3 predavalnice urejene za delo seminarjev v kletni etaži in obsegajo skupno 96 sedežev, 4 predavalnice se nahajajo v drugem nadstropju in obsegajo skupno 430 sedežev, na novo urejeno imamo tudi največjo predavalnico v drugem nadstropju (Auditorium maximum), ki obsega 150 sedežev. Štiri predavalnice pa se nahajajo v mansardi in obsegajo skupno 427 sedežev. Pravna fakulteta se ponaša tudi s sodno dvorano, ki je primerna za simulacijo sodnih primerov. Ta obsega 30 sedežev. V prvem nadstropju se nahaja senatna soba s 36 mesti in v kletni etaži diplomatska soba z 12 mesti. Ta je opremljena in oblikovana na tradicionalen način kot slavnosten prostor, v katerem potekajo zagovori zaključnih del. Na voljo je tudi 32 kabinetov za učitelje, visokošolske sodelavce in raziskovalce, 8 za strokovne službe, ki so približno enakomerno porazdeljeni na pritličje, prvo in drugo nadstropje ter mansardni del stavbe. Prostori zagotavljajo tudi ustrezne delovne pogoje za vodstvo (dekanat) in delo strokovnih služb, posebej še za delo s študenti v referatu za študentske zadeve, ki je osrednji delovni prostor v prvem nadstropju. Na treh delovnih prostorih zagotavlja neposredni delovni kontakt s študenti in omogoča vodenje vseh evidenc o vpisanih študentih. Vse predavalnice so opremljene z računalnikom, projektorjem in dostopom do spleta preko univerzitetnega omrežja. Na projektorje v predavalnicah je mogoče priključiti tudi prenosni računalnik predavateljev. V vseh predavalnicah so nameščeni mikrofoni za izvajanje predavanja na daljavo, v večjih predavalnicah je nameščeno tudi ozvočenje. Poleg omenjene opreme so za obiskovalce knjižnice v prostorih knjižnice na voljo 4 računalniki. Vsak zaposleni ima tudi svoj službeni računalnik v svojem kabinetu oziroma prenosni računalnik. V stavbi fakultete je vzpostavljeno brezžično omrežje Eduroam, Libroam in dodatno brezžično omrežje za obiskovalce. Knjižnica ima svoje prostore v pritličju fakultete in skupaj s skladiščnimi prostori in čitalnico v kletni etaži obsega 397 m<sup>2</sup> (prostega pristopa je 251 m<sup>2</sup>). V knjižnici je na razpolago 35 sedežev in 4 računalniki za uporabnike ter fotokopirni/skenirni stroj ter polnilnice za mobilne telefone (več o knjižnici sledi v nadaljevanju). Ob rob navedenemu velja omeniti, da smo v letu 2022 uspešno realizirali obnovo kurilnice. Celokupno gledano so prostori in oprema takšni, da zagotavljajo ustrezno izvedbo študijskega programa in raziskovalnega dela na fakulteti in skladni s standardom 14, zato kratkoročno posebni ukrepi niso predvideni.
- Pravna fakulteta Univerze v Mariboru za vpisane študente (redne in izredne) invalide oziroma študente s posebnimi potrebami vodi posebno skrb, da lahko v zgradbi fakultete na Mladinski ulici 9 v Mariboru čim bolj redno in nemoteno obiskujejo in se vključujejo v izobraževalno delo. Pravna fakulteta Univerze v Mariboru ima za študente s posebnimi potrebami imenovanega posebnega tutorja visokošolskega učitelja. V začetku študijskega leta 2020/2021 smo pričeli po elektronski pošti obveščati vse svoje zaposlene visokošolske učitelje in sodelavce o priporočilih, ki so jih pripravili v okviru projekta Prava smer v Društvu študentov invalidov Slovenije. Do junija 2021 je bilo vsem visokošolskim učiteljem in sodelavcem poslanih osem (8)

sklopov priporočil, ki obravnavajo predvsem tematiko preverjanja znanja s poudarkom preverjanja znanja pri študiju na daljavo, izvajanja predavanj in vaj, s posebnim poudarkom na najavljenih konzultacijah ter aktivnemu vključevanju vseh študentov v izvajanje spletnih dogodkov, oblikovanje dostopnih in ažuriranih gradiv z možnostjo posredovanja pripravljenega gradiva že pred samo izvedbo predavanja ter oblikovanje dostopnih tabel v programih Microsoft Word in Powerpoint. Vso gradivo (strokovne podlage za delo na daljavo, namigi, itd.), ki so ga pripravili v Društvu študentov invalidov Slovenije je dostopno na spletni strani, ki so jo na Univerzi v Mariboru vzpostavili ravno za ta namen. S ciljem omogočiti, kolikor je mogoče, dostopnost do knjižnice in predavalnic so v stavbi fakultete ob stopnicah na steni montirana oprijemala (kletna etaža, pritličje, 1. in 2. nadstropje ter mansarda). Na dvoriščni strani so montirana vrata, ki se odpirajo samodejno s pritiskom na enostavno dostopen gumb. Za dostop do knjižnice je montirana dvizna ploščad. Pravna fakulteta Univerze v Mariboru se zaveda resnosti težave, ki jo povzroča sama arhitektura objekta, ki študentom invalidom (gibalno oviranim) ne omogoča dostopa do vseh prostorov fakultete. V skladu s Pravilnikom o zahtevah za zagotavljanje neoviranega dostopa, vstopa in uporabe objektov v javni rabi ter večstanovanjskih stavb je fakulteta osredotočena na aktivnosti za zagotovitev neoviranega dostopa, vstopa in uporabljanja stavbe, zaradi česar je fakulteta pristopila k reševanju te problematike. V osnovi je zamišljeno, da se investicija v dvigalo izvede v centralnem delu objekta – v stopniščni odprtini, s čimer bi se invalidom omogočil dostop do prvega in drugega nadstropja. Fakulteta bo pridobila še vzorčne primere iz tujine, kako so v arhitekturno podobnih stavbah rešili težavo. Pravna fakulteta ima ureditev te problematike oziroma investicijo dvigala predvideno v načrtu ravnanja s stvarnim premoženjem. Realizacija načrta bi gibalno oviranim omogočila dostop do predavalnic v prvem in drugem nadstropju ter tistih v mansardi fakultete. Invalidom s težjimi telesnimi okvarami bomo v obdobju, ko zgradba fakultete še ni urejena z dvigalom (s pomočjo dvizne ploščadi je omogočen dostop do knjižnice fakultete in prostorov v knjižnici, namenjenih za izobraževalno delo oziroma študij teh študentov) nudili tutorski način dela učiteljev in asistentov, ko bodo le-ti zadolženi, da bo študentom – invalidom približan pedagoški proces, tako fizičen kontakt kakor tudi vse oblike elektronskega komuniciranja. Pravna fakulteta je v letu 2020 pričela z gradbenimi deli v prostorih nekdanjega hišniškega stanovanja in tako izvedla širitev prostorov knjižnice fakultete v izseljeno hišniško stanovanje. Glede na to, da študenti invalidi lahko že sedaj dostopajo do prostorov knjižnice, jim bo (zaradi širitve knjižnice) omogočen dostop tudi do novih, njim prilagojenim prostorom. Pravna fakulteta si bo tudi v prihodnje prizadevala, da bodo vsi študenti invalidi enakovredno vključeni v izobraževalni proces in tako lahko nemoteno in uspešno izpolnjevali vse predpisane obveznosti po določenem študijskem programu. Kar se tiče prilagoditve predavalnic z mislijo na študente, ki slabše vidijo ali slišijo se prav tako zavedamo, da stanje ni optimalno, je pa po dogovoru omogočeno spremljanje pedagoškega procesa v prvi vrsti, zaradi lažjega vidnega in slušnega spremljanja pedagoškega procesa. Kot dobrodošlo štejemo tudi opremljenost večine predavalnic z mikrofoni in enakomerno razporejenimi zvočniki v predavalnici.

- Finančna sredstva za izvajanje izobraževalnega dela v doktorskem študijskem programu so zagotovljena iz naslova šolnin, ki jih plačajo izredni študenti za posamezno študijsko leto v višini, ki jo določi Upravni odbor Univerze v Mariboru. Izredna oblika študija se torej financira s prispevki organizacij ali študentov samih.
- Knjižnica je v skladu s standardom 17. Prostore ima v pritličju fakultete in skupaj s skladiščnimi prostori in čitalnico v kletnih prostorih obsega 397 m<sup>2</sup> (prostega pristopa je 251 m<sup>2</sup>). V knjižnici je na razpolago 35 sedežev in 4 računalniki za uporabnike, fotokopirni/skenirni stroj ter polnilnice za mobilne telefone. Delovni čas knjižnice v štud. letu 2021/22 je od 8:00-16:00 ure, ob petkih od 8:00-14:00 ure, v času poletnih

počitnic od 8-14. ure, septembra pa od 8:00-16:00. ure. Knjižnica ima ustrezno študijsko, strokovno in znanstveno literaturo ter zagotavlja kakovostne knjižnične storitve:

a) Ustreznost študijske, strokovne in znanstvene literature: Pravna fakulteta Univerze v Mariboru si v knjižnici, skladno z razpoložljivimi finančnimi sredstvi, prizadeva za nabavo aktualne literature, za katero skrbi Knjižnični odbor, ki je organ Senata Pravne fakultete Univerze v Mariboru in v katerega so imenovani člani posameznih kateder, s čimer je zagotovljena aktualnost knjižničnega gradiva;

b) Založenost knjižnice, dostopnost gradiva, informacijska bibliografska podpora in dostop do baz podatkov: Vse knjižnično gradivo je obdelano skladno s standardi katalogizacije in inventarizacije in zbrano v lokalni bazi knjižnice PF UM, ki je dostopna na naslovu: <https://plus.si.cobiss.net/opac7/bib/search/simple?db=prfmb>. V knjižnici je prosti dostop do gradiva, razen do arhivskih izvodov starejših serijskih publikacij. Knjižnično gradivo si je možno izposoditi na dom ali za uporabo v čitalnici ob predložitvi izkaznice za knjižnico ali veljavne študentske izkaznice. Študenti Univerze v Mariboru kot člansko izkaznico uporabljajo študentsko izkaznico, zaposleni na Univerzi v Mariboru akademsko izkaznico, ostalim uporabnikom pa knjižnica izda izkaznico, s katero si lahko izposojajo gradivo na dom, ga berejo v čitalnici, uporabljajo informacije iz računalniških baz in koristijo druge storitve knjižnice. Na dan 31.12.2022 je knjižna zbirka knjižnega gradiva Knjižnice Mirka Ilešiča Pravne fakultete znašala 31.835 enot gradiva, od tega je bilo 3.126 volumnov serijskih publikacij in 28.613 enot monografij (knjig, brošur, diplomskih, magistrskih, doktorskih nalog ipd.). Že od leta 2016 dalje Pravna fakulteta Maribor za svoje uporabnike naroča naslednje el. vire: - Tax-Fin-Lex: informacijski sistem pravnih in poslovnih vsebin Republike Slovenije in Evropske unije: zakonodaja, sodna praksa in pravna literatura (v letu 2021 je bazo IUSInfo, ki smo jo naročali že od 2005 dalje, zamenjala baza Tax-Fin-Lex). - Beck-Online Premium (nemška pravna baza), ki omogoča dostop do aktualne, pa tudi nekdanje nemške zakonodaje. V bazi Beck-Online Premium lahko brskate med več kot 500 priročniki, leksikoni in komentarji v polnem besedilu ter med več kot 90 strokovnimi in znanstvenimi revijami največjega nemškega založnika pravne literature, založbe Beck, prav tako pa baza pokriva nemško sodno prakso in pravna mnenja. - RDB pokriva vsa avstrijska pravna področja (Arbeitsrecht & Sozialrecht, Baurecht, Fremdenrecht, Sicherheitsrecht, Steuer- und Zollrecht, Strafrecht, Verfahrensrecht, Verkehrsrecht, Verwaltungsstrafrecht, Wirtschaftsrecht, Zivilrecht). Omogoča dostop do avstrijske zakonodaje (aktualna in nekdanja), člankov v več kot 70 revijah (založnik Manz + ostali), avstrijske sodne prakse, JUSaktuell: aktualne pravne novice, povzetki veljavnih sodnih odločb. - Westlaw Academic Library je pravni informacijski vir, ki omogoča iskanje po Thomson Reuters WestLaw: zakonodaja, sodni primeri, razprave in članki, ki pokrivajo pravno področje ZDA, Kanade, Avstralije, Hong Konga, delno EU - Westlaw UK: zakonodaja, sodni primeri, razprave in članki, ki pokrivajo pravno področje Anglije in EU. V sodelovanju z Univerzitetno knjižnico Maribor smo uredili dostop do prvovrstne pravne podatkovne zbirke HeinOnline, ki omogoča dostop do preko 2.100 pravnih in s pravom povezanih ameriških, kanadskih in angleških znanstvenih in strokovnih publikacij v polnem besedilu, preko 25.000 pravnih razprav, U.S. Reports od leta 1754 naprej, zgodovinskih sodnih procesov od 18. stoletja dalje, zbirke pravnih klasikov iz 18. in 19. stoletja in do ameriške, kanadske in angleške sodne prakse, pogodb in pravnih primerov. Do vseh e-virov je mogoč oddaljeni dostop. Nabavo elektronskih virov za UM izvaja UKM, ki skrbi za nabavo mednarodne znanstvene literature in baz podatkov (skupna prijava na razpis ARRS). Financiranje nabave poteka z združevanjem sredstev članic UM in UKM. V študijskem letu 2021/2022 je bilo tako dostopnih 66 podatkovnih baz, 42.527 naslovov serijskih publikacij ter cca. 3.200.000 elektronskih knjig in 10.900.000 drugih dokumentov. Do vseh teh virov je urejen oddaljeni dostop s pomočjo iskalnega orodja UM:NIK, ki omogoča hkratno iskanje po elektronskih in

tiskanih informacijskih virih (pozor: v UM:NIK niso vključene baze Beck, RDB, Westlaw in TaxFinLex);

c) Strokovna pomoč zaposlenih v knjižnici: Knjižnica izvaja in omogoča članom in uporabnikom naslednje osnovne storitve: - vpogled v knjižnične zbirke v prostem pristopu in njihovo uporabo, - uporabo lokalnega knjižničnega kataloga, vzajemnega kataloga in podatkovnih zbirk ter informacijskih virov, - dostop do javno dostopnih elektronskih virov in njihovo uporabo, - posredovanje informacij o gradivu in iz gradiva, - izposajo knjižničnega gradiva na dom in za uporabo v knjižnici, - pomoč in svetovanje pri iskanju gradiv, informacij in pri uporabi knjižnice, - seznanjanje z novostmi v knjižnici, - rezerviranje knjižničnega gradiva, - uporabo tehnične opreme, namenjene uporabnikom, - dostop do svetovnega spleta, - medknjižnično izposajo (za zaposlene na Pravni fakulteti Univerze v Mariboru), - vodenje bibliografije raziskovalcev v sistemu COBISS (za zaposlene na Pravni fakulteti Univerze v Mariboru). Storitve knjižnice so brezplačne, z izjemo medknjižnične izposoje in vodenja bibliografije za zunanje uporabnike. V študijskem letu 2021/2022 so bile v knjižnici zaposlene tri osebe (2,5 FTE): ena na delovnem mestu samostojni strokovni sodelavec s strokovnim izpitom iz bibliotekarstva, ena na delovnem mestu knjižničar in ena oseba (zaposlitev za polovični delovni čas) na delovnem mestu tehniški sodelavec. Vsi knjižnični delavci se redno usposablajo.

č) Razvoj knjižnične dejavnosti: Knjižnica Mirka Ilešiča Pravne fakultete Univerze v Mariboru je specializirana knjižnica za potrebe študija pravnih ved in družboslovja in je v prvi vrsti namenjena študentom, pedagoškemu in znanstvenoraziskovalnemu osebju Pravne fakultete, vse pogosteje pa se storitev, ki jih knjižnica ponuja, poslužujejo tudi t. i. zunanji uporabniki, tj. pravni strokovnjaki iz pravosodja in gospodarstva. Knjižnica je vključena v Knjižnično-informacijski sistem Univerze v Mariboru (KISUM), ki ga sestavljajo Univerzitetna knjižnica Maribor in še 17 visokošolskih knjižnic Univerze v Mariboru. Spletna stran knjižnice Pravne fakultete Univerze v Mariboru je dostopna na naslovu <https://www.pf.um.si/knjiznica/>, knjižnica pa je vključena tudi v Virtualno knjižnico Slovenije preko akronima PRFMB.

V zvezi s standardom 5 (23. čl. Meril) je primerno izpostaviti zlasti:

(a) Vsem študentom je ob rednem izpolnjevanju obveznosti, določenih s študijskim programom, omogočeno nemoteno napredovanje in dokončanje študija. Prehodnost študentov iz 1. v 2. letnik v študijskem letu 2021/2022 je bila 71,43 %, kar predstavlja zvišanje v primerjavi s preteklim letom. Prehodnost študentov iz 2. v 3. letnik je bila 83,33 %, kar prav tako pomeni zvišanje v primerjavi s preteklim letom. Vendar je to najbrž vsaj deloma mogoče pripisati nižjim vrednostim v preteklem letu. Zato je kljub temu potrebno ponovno proučiti razloge za nizko stopnjo napredovanja (če gledamo rezultate več let). Pri tem si ne smemo zatiskati oči in v želji po vpisu na doktorski študij sprejemati vseh zainteresiranih študentov. Potrebno bo razmisliti o selekcijskem postopku v kontekstu vpisa. Prav tako bi bilo potrebno zagotoviti, da se študenti že pred vpisom dogovorijo s potencialnim mentorjem glede njegove razpoložljivosti in (vsaj okvirne) teme. Trenutno se to le svetuje (jasno se izpostavi že na informativnem dnevu), vendar vse preveč študentov tega ne upošteva. Posledično se vpišejo in šele nato iščejo razpoložljivega mentorja, ki bi bil razpoložljiv in/ali vsebinsko sposoben zagotoviti mentorstvo želene teme. Tudi v tej zvezi igra pomembno vlogo okoliščina, da ima fakulteta relativno malo visokošolskih učiteljev, ki težko vsebinsko popolnoma pokrijejo vsa pravna področja in panoge oziroma – če smo bolj natančni – čisto vse specialne teme znotraj njih. Glede na to je treba dogovor z mentorjem glede teme določiti kot obveznost. Kar se tiče Izpitnih terminov je treba izpostaviti, da so enakomerno porazdeljeni in frekventni. V okviru študijskega programa ni težav z večkratnim neuspešnim opravljanjem izpitov. Praviloma gre za kandidate, ki svoje študijske obveznosti opravljajo odgovorno in pod vodstvom mentorja. Na izpit pristopijo,

ko ocenijo, da so primerno pripravljeni. Glavna težava se kaže v koordinaciji študijskih obveznosti študentov in njihovega poklicnega in zasebnega življenja. Iz podatkov izhaja, da noben kandidat ne zaključi doktorskega študija v roku. Povprečno število let študija bistveno ne odstopa od povprečja UM (med 6 in 7 let). Del razloga leži tudi v obliki študija. Razmisliti bi kazalo o tem, da se čas študija podaljša na 4 leta. Pri tem pa je treba upoštevati, da so bili študijski programi temeljito prenovljeni v letu 2019 in da je na dokončne rezultate teh ukrepov potrebno počakati še nekaj časa. Merila in načini za preverjanje in ocenjevanje učnih izidov so določeni z učnimi načrti ter splošnimi akti UM ter PF. Učni izidi so definirani z učnimi načrti. Le-ti so javno objavljeni ter dostopni vsakomur. Dosegljivi so na spletni strani moja.UM.<sup>19</sup> V skladu s Pravilnikom o preverjanju in ocenjevanju znanja na Univerzi v Mariboru, št. A4/2009-41AG (s spremembami in dopolnitvami) se datumi izpitnih rokov za posamezno študijsko leto objavijo najkasneje do 15. novembra tekočega študijskega leta. Pri razpisovanju izpitnih rokov za posamezno učno enoto se upošteva terminski presledek najmanj 14 dni. V Pravilniku o preverjanju in ocenjevanju znanja na Univerzi v Mariboru, št. A4/2009-41AG (s spremembami in dopolnitvami) je navedeno, da se znanje študenta na izpitu, kolokviju in pri drugih oblikah preverjanja znanja ocenjuje s pozitivnimi in negativnimi ocenami. Pozitivne ocene so odlično (10), prav dobro (9 in 8), dobro (7), zadostno (6). Negativne ocene so od 1 do 5. Senat Univerze v Mariboru sprejme enotno ocenjevalno lestvico s podrobnejšimi opisi posameznih ocen. Skladno z 28. členom Pravilnika o preverjanju in ocenjevanju znanja na Univerzi v Mariboru, št. A4/2009-41AG (s spremembami in dopolnitvami) ima študent pravico do ugovora zoper oceno. Imenovana komisija se lahko prepriča o ustreznosti ocene tudi s ponovnim preverjanjem znanja. Prav tako fakulteta spodbuja visokošolske učitelje, asistente in ostale delavce, da se udeležujejo izobraževanj s področja inovativnih metod poučevanja ter različnih metod ocenjevanja v okviru projekta Inovativno učenje in poučevanje v visokem šolstvu (INOVUP), ki ga sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter izobraževanj v sklopu "Izpopolni UM", s poudarkom na inovativnem poučevanju oziroma podpori visokošolskim učiteljem in njihovemu didaktičnemu usposabljanju. Izobraževanja za zaposlene »Izpopolni UM« izvajajo izkušeni visokošolski učitelji in sodelavci Univerze v Mariboru, pa tudi mednarodno priznani in kompetentni strokovnjaki iz drugih organizacij v Sloveniji in tujini, ki imajo bogate izkušnje in ustrezna strokovna znanja. V juliju 2021 je bil na ravni UM sprejet Kodeks etičnega ravnanja Univerze v Mariboru, ki opredeljuje etične standarde vedenj, ki so nujni za vse sodelavke, sodelavce, študentke in študente Univerze v Mariboru. Namen kodeksa je vzpostaviti in krepiti vedenjske standarde članic in članov univerzitetne skupnosti ter s tem krepiti pripadnost UM, udeležati družbeno odgovornost njenega delovanja, krepiti etiko pri pedagoškem delu in raziskovanju ter zagotavljati prenos znanja in družbeni ugled UM. Določila kodeksa predstavljajo osnovne standarde ravnanja sodelavk, sodelavcev, študentk in študentov UM.

- (b) Vsem visokošolskim učiteljem in sodelavcem je zagotovljeno spoštovanje njihove avtonomije pri poučevanju in raziskovanju ter pomoč in svetovanje pri razvijanju kariere poti.
- Glede avtonomije pri poučevanju je mišljeno, da se ta udejanja znotraj okvira, definiranega z učnim načrtom, ki ga predlaga nosilec in se potrdi na fakultetni in univerzitetni ravni (enako velja v primeru sprememb učnega načrta). Obvezni predmeti se izvajajo po predmetniku, razen v primerih izbirnih predmetov, kjer je merilo za izvajanje zadosten interes študentov. Avtonomija se kaže tudi v tem, da se teži h konstantnosti, tako da se nosilec in izvajalec študijskega predmeta spreminjata le izjemoma, v primeru utemeljenih razlogov in na podlagi dialoga.

<sup>19</sup> Gl. <https://moja.um.si/studijski-programi/Strani/akreditacija.aspx?jezik=S&deli=N&program=0000663&fakulteta=PF>.

- Glede avtonomije pri raziskovanju je položaj podoben. Raziskovalci si načeloma sami izbirajo, kaj bodo raziskovali in na katere projekte se bodo prijavili, fakulteta pa jih pri tem podpre v okviru zmožnosti. Deloma so omejeni z zahtevo, da del raziskav sovпада s študijskimi predmeti, vendar to štejemo kot razumno in nesporno. Več omejitev je zunanjih, saj se teme iz nekaterih pravnih panog težko objavljajo, podobno pa velja tudi glede raziskovalnih projektov.
- Zaposleni imajo za potrebe izboljšanja delovnega procesa ali za potrebe izvolitve v ustrezeni naziv možnost izobraževanja, izpopolnjevanja ali usposabljanja doma in v tujini. Omenjeno izobraževanje so visokošolski učitelji in sodelavci za potrebe izvolitve v ustrezeni naziv oz. za potrebe raziskovanja opravili na primer v Washingtonu, School of Marine and Environmental Affairs (Združene države Amerike), na inštitutu Max Planck v Hamburgu (Nemčija), na Universität Wien, Rechtswissenschaftliche Fakultät, Dunaj (Avstrija), na Karel-Franzens Universität Graz, RESOWI, Gradec (Avstrija), Eötvös Loránd University, Budimpešta (Madžarska), na Fordham University, The School of Law, New York (Združene države Amerike), na Portucalense Inštitutu za pravne raziskave (Universidade Portucalense Infante D. Henrique), Porto (Portugalska), na Pravni fakulteti Univerze v Trstu (Italija), Pravni fakulteti Univerze v Budimpešti (Madžarska) in Međimurskem veleučilišče u Čakovcu (Hrvaška), itd. Usposabljanja so trajala od enega do treh mesecev. Učitelji in asistenti so vključeni v različna strokovna združenja doma in v tujini, znotraj katerih se udeležujejo letnih strokovnih srečanj, konferenc, posvetov ipd. Poleg tega se aktivno udeležujejo strokovnih srečanj pravnikov v Republiki Sloveniji (Gospodarski subjekti na trgu – aktualna vprašanja gospodarskega prava v Portorožu, Dnevi slovenskih pravnikov v Portorožu, Medicina in pravo, posvetovanja z različnih področij prava ipd.). Posamezni učitelji pa so vključeni v različne izobraževalne in raziskovalne naloge na drugih pravnih fakultetah v državah EU in na Hrvaškem, v Srbiji in Makedoniji. PF se v okviru UM zaveda pomena človeških virov za kvalitetno znanstvenoraziskovalno dejavnost, kar se odraža tudi z implementacijo Kadrovske strategije Univerze v Mariboru, ki vključuje načela Evropske listine za raziskovalce in Kodeksa ravnanja pri zaposlovanju raziskovalcev. Univerza v Mariboru je prva univerza v slovenskem prostoru, ki je pridobila priznanje Evropske komisije za skladnost njene kadrovske strategije za raziskovalce (Human Resources Strategy for Researchers – HRS4R) z omenjenima Listino in Kodeksom. Prizadevanja UM v tej zvezi so objavljena na: <https://www.um.si/projekti/%C4%8Clove%C5%A1ki%20viri%20v%20raziskovanju/Strani/default.aspx>.
- Na Univerzi v Mariboru so za vse fakultete, članice UM, zagotovljeni ustrezeni habilitacijski postopki, ki jih urejajo Merila za izvolitve v nazive visokošolskih učiteljev in visokošolskih sodelavcev in so usklajena z Minimalni standardi za izvolitev v nazive visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in visokošolskih sodelavcev na visokošolskih zavodih, ki jih je sprejel NAKVIS. Merila so dosegljiva na naslednji povezavi: <https://www.um.si/o-univerzi/dokumentno-sredisce/habilitacije/>, kjer so objavljeni tudi ostali akti, ki urejajo postopke izvolitev v nazive. Zahtevnejši pogoji za izvolitve v nazive visokošolskih učiteljev in visokošolskih sodelavcev za habilitacijsko področje »PRAVO« (Obvestila UM XXXI-2-2013) so dosegljivi na naslednji povezavi: <https://www.um.si/o-univerzi/dokumentno-sredisce/habilitacije/zahtevnejši-kriteriji/>. Habilitacijsko oz. izvolitveno področje vseh visokošolskih učiteljev in visokošolskih sodelavcev je »pravo«.
- Vodstvo fakultete in visokošolski učitelji namenjajo posebno skrb tudi uveljavljanju in napredovanju mladih visokošolskih sodelavcev – asistentov. V prvi vrsti so zanje odgovorni visokošolski učitelji, s katerimi so povezani, prav tako mentorji in v končni fazi dekan in prodekani. Glede na Merila za vrednotenje dela visokošolskih učiteljev in sodelavcev se vrednoti njihovo pedagoško delo, ki se glede na to ustrezno odmerja.

Kolikor je možno se poskuša doseči zaokroženost področij, ki jih pokrivajo. Poleg pedagoškega vidika, se upošteva tudi raziskovalni vidik, ki se naprej udejanja skozi doktorski študij, nato pa skozi vključevanje v projekte in druge raziskave. Asistenti so vključeni v podiplomske študijske programe (doktorski študij) tako na PF UM, kakor tudi na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani (PF UL). PF mladim sodelavcem omogoča plačilo šolnin za doktorski študij in plačilo kotizacij in potnih stroškov ter v okviru delovnih obveznosti udeležbo na različnih strokovnih in drugih srečanjih doma in v tujini ter da objavljajo svoje strokovne in druge prispevke v domačih in drugih strokovnih revijah ter v Zborniku PF in ter Lexonomica (revija za pravo in ekonomijo), katerih soizdajateljica je PF. Mladi visokošolski sodelavci sodelujejo pri izvajanju izobraževalnega procesa, kjer si pod vodstvom mentorjev (nosilcev predmetov) nabirajo pedagoške izkušnje in sodelujejo pri pripravi gradiva za izvedbo svojega dela pedagoškega procesa. V okviru mobilnosti na PF se mladi sodelavci vključujejo v različne oblike gostovanj na drugih pravnih fakultetah v EU (predavanja, obiski fakultet z zbiranjem dopolnilne študijske in raziskovalne literature ipd.). Nosilci raziskovalnih projektov mlade sodelavce vključujejo v različne oblike raziskovalnega dela pri projektih, ki jih izvaja PF. Sodelujejo pri organizaciji in izvedbi mednarodnih konferenc, omogočijo se jim predavanja na mednarodnih konferencah, prav tako objava člankov v zbornikih s teh konferenc.

- Strokovni delavci se večinoma udeležujejo izobraževanj oziroma usposabljanj, ki jih za posamezne strokovne službe organizirajo specializirani oddelki rektorata oziroma izobraževanj, ki so v organizaciji univerze in so namenjena vsem zaposlenim na univerzi, predvsem v sklopu izobraževanja za zaposlene »Izpopolni UM«. Izobraževanja potekajo tudi v okviru pristojnih ministrstev in kvalificiranih ponudnikov izobraževanj in usposabljanj.
- (c) Fakulteta skrbi za dostopnost, ustrezno vsebino, zanesljivost, razumljivost in natančnost informacij o dejavnosti visokošolskega zavoda, še posebej pa za informacije o študijskem programu, njegovem izvajanju in znanstveni, strokovni, raziskovalni dejavnosti s področij in disciplin tega programa. Zaposleni se obveščajo preko udeležbe v organih fakultete, z dopisi, e-pošto, neposredno komunikacijo. Zaupne in druge pomembne informacije so dostopne v okviru intraneta. Študenti se obveščajo preko visokošolskih učiteljev in sodelavcev, s strani referata, z dopisi, e-pošto (vsak študent pridobi fakultetni e-naslov), z objavami v virtualnih predavalnicah (moodle) in AIPS. Zunanji deležniki se obveščajo preko neposrednih kontaktov, z dopisi, e-pošto in v okviru programskega sveta. Ob rob prej navedenim načinom in sredstvom obveščanja z veseljem izpostavljamo, da imamo na fakulteti skupino pedagoških in strokovnih sodelavcev, ki skrbi za promocijo Pravne fakultete Univerze v Mariboru. O vseh aktivnostih, ki se organizirajo na fakulteti, so študenti in širša javnost obveščeni preko spletne strani PF UM ([www.pf.um.si](http://www.pf.um.si)), družbenih omrežij fakultete Pravna fakulteta Maribor (Facebook, Instagram, LinkedIn, Twitter, Youtube), e-pošti ter preko različnih forumov in skupin, ki so v domeni Študentskega sveta PF UM in tutorjev študentov. Vidnejše dogodke se objavlja v e-novicah UM ter v interni reviji Univerze v Mariboru Uuniverzum kot tudi na portalu O-STA.si. Gre za edinstveno storitev Slovenske tiskovne agencije za obveščanje javnosti, kjer sporočila za javnost objavljajo na spletni strani o-sta.si in jih istočasno distribuirajo prejemnikom po elektronski pošti. Z dokončanjem študija na Pravni fakulteti Univerze v Mariboru diplomanti pridobijo možnost vključitve v Alumni klub Univerze v Mariboru in Alumni klub Pravne fakultete Univerze v Mariboru pod sloganom "Enkrat študent Pravne fakultete Univerze v Mariboru, vedno naš študent." Namen Alumni kluba je omogočiti ohranitev stikov in čim boljše povezovanje med diplomanti vseh študijskih programov ter ohranitev stika z matično fakulteto. Izmenjava znanj in izkušenj lahko diplomantom koristi tako pri poslovnem, kot tudi zasebnem življenju.

## Enoten vprašalnik za samoevalvacijo študijskih programov Univerze v Mariboru

1. Članica: PF UM
2. Ime študijskega programa: DOKTORSKI ŠTUDIJSKI PROGRAM 3. STOPNJE PRAVO
3. Študijsko leto samoevalvacije (v nadaljevanju se izraz »preteklo leto« nanaša na študijsko leto, za katerega se izvaja samoevalvacija): 2021/2022
4. Vrsta študijskega programa:
 

☐ visokošolski strokovni,  
☐ univerzitetni,  
☐ magistrski,  
☐ enovit magistrski,  
☒ doktorski,  
☐ za izpopolnjevanje.
5. Stopnja študijskega programa:
 

☐ prva,  
☐ druga,  
☒ tretja.
6. Trajanje študijskega programa:
 

☐ 1 leto  
☐ 2 leti

☒ 3 leta  
☐ 4 leta

☐ 5 let  
☐ 6 let
7. Študijski program je:
 

☐ enopredmetni,  
☐ dvopredmetni,  
☐ pedagoški,  
☐ nepedagoški,  
☐ interdisciplinarni,  
☐ skupni,  
☐ drugo: \_\_\_\_\_ .
8. Vodja študijskega programa:
 

— red. prof. dr. Tomaž Keresteš (do 28. 2. 2022)  
 — izr. prof. dr. Aleš Ferčič (od 1. 3. 2022).
9. Navedite izvedena priporočila za ocenjevani študijski program v preteklem letu (ali letih pred tem, če je aktivnost takšna, da se učinek pozna po daljšem obdobju in je viden šele v preteklem letu) in izpostavitve ovire, če posameznih priporočil niste uvedli.

| Predlagan ukrep                                             | Aktivnosti                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Uspešnost                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|-------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Nadaljevanje aktivnosti za vključevanje v raziskovalno delo | Na fakulteti so bili pridobljeni novi raziskovalni projekti, ki so sofinancirani s strani EU in ki omogočajo vključevanje doktorskih študentov v raziskovalno delo. Prav tako se spodbujajo posamezni VU k vključevanju študentov v raziskovalno delo. Med študenti se poudarja pomen njihovega vključevanja v raziskovalno delo. | Ugotavljamo, da je več študentov vključenih v raziskovalno delo na projektih v sodelovanju z VU (tipičen primer so projekti Justice, Jean Monnet/Erasmus+). Nekateri so bili vključeni tudi v prijave raziskovalnih projektov. Nekaj je tudi skupnih člankov mentorjev in doktorskih študentov. |

|                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Priprava notranjega akta Pravne fakultete od doktorskem študiju – zaradi spremembe univerzitetnega akta, ki ureja doktorski študij, so potrebne prilagoditve notranjega akta PF UM.                                    | Delo na pripravi notranjega akta Pravne fakultete poteka. Opravljena je bila analiza potrebnih sprememb Pravilnika PF o doktorskem študiju. Vmesna odprta vprašanja so se uredila z navodili za uporabo obeh aktov.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Nov akt sicer še ni bil sprejet, je pa bila opravljena analiza potrebnih sprememb, ki lahko služi kot normativna podlaga za pripravo novega akta. Smo pa sprejeli razlagalna navodila za priznavanje znanj in spretnosti, pridobljenih pred vpisom v študijski program (julij 2022).                                                                                                                                                               |
| Uvedba letnih doktorskih konferenc in rednih sestankov doktorskih kandidatov – kandidate je potrebno spodbuditi k aktivnem nastopanju na doktorski konferenci in k udeležbi na rednih sestankih doktorskih kandidatov. | V študijskem letu 2021 – 2022 smo pričeli z rednimi sestanki doktorskih kandidatov ter uvedli letni znanstveni posvet, na katerem sodelujejo tudi doktorski kandidati PF UM. Sestanki doktorskih kandidatov so bili ocenjeni kot koristni, prav tako je tudi na konferenci sodelovalo več doktorskih študentov.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Aktivnost se ocenjuje kot koristna in je potrebno z njo nadaljevati tudi v prihodnje. Poleg tega so nekateri doktorski študenti povabljeni k nastopanju na konferencah.                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| Analiza vzrokov za relativno nizko prehodnost na študiju                                                                                                                                                               | Vzroki za relativno nizko prehodnost na študiju so bili analizirani. Ugotovljeno je bilo, da so kombinacija več različnih notranjih in zunanjih dejavnikov. Deloma dinamika napredovanja izvira iz načina študija (izredni) in osebnih okoliščin doktorskih študentov (zaposlitev, družina itd.). Deloma dinamika napredovanja izvira iz kvalitete doktorskih študentov, ki se vpisujejo na doktorski program. Delno je dinamika odvisna tudi od nekaterih notranjih strukturnih elementov programa, ki v prvem letniku pred študente postavijo visoke zahteve. Je pa mogoče ugotoviti, da se je situacija v zadnjem letu popravila. Potrebno bo nadaljnje spremljanje tega vprašanja. | Na osebne okoliščine študentov in način študija ni mogoče vplivati, se bo pa tudi v prihodnje še večja pozornost namenjala selekciji kandidatov za doktorski študij, prav tako se bo skušalo študentom pomagati pri večjem angažiranju za študij. Vseeno se ugotavlja, da je število študentov, ki so v zadnjem letu uspešno zaključili doktorski študij naraslo. Samo v letu 2021/2022 so doktorski študij uspešno zaključili trije (3) študenti. |

**10. Deležniki, ki ste jih v preteklem letu vključili v razgovore, evalvacije, refleksijo in oblikovanje predlogov izboljšav študijskega programa:**

- ☒ zaposleni visokošolski učitelji in sodelavci
- ☒ pogodbeni visokošolski učitelji in sodelavci
- ☒ študenti
- ☒ diplomanti (ALUMNI)
- ☒ nepedagoški delavci
- ☒ delodajalci (programski svet, drugi)
- ☒ tuji strokovnjaki
- ☐ drugi zunanji deležniki.

**11. Navedite glavne ugotovitve in priporočila za izboljšanje kakovosti študijskega programa, ki so bila predlagana v okviru srečanj, ki ste jih izvedli z deležniki. V okviru srečanj analizirajte tudi vsebino programa z vidika aktualnosti študijskega programa, povezanosti z raziskovalnim delom in sledenja razvoju stroke/znanstvene discipline.**

Na PF se je na vsakoletnih akademskih zborih, sejah senata, zborih zaposlenih delavcev in doktorskih delavnicah obravnavalo aktualne tematike izvedbe študijskih programov, vključno z doktorskim študijem. V študijskem letu 2021/2022 je bil izveden redni sestanek Programskega sveta. Stališča v zvezi s študijskimi programi so se pridobivala v neposrednih neformalnih kontaktih s člani Programskega sveta. Ugotovitve so, da je študijski program aktualen in omogoča povezanost z raziskovalnim delom ter sledenje razvoju stroke, glavne težave pa izvirajo v sami naravi doktorskega študija kandidatov, ki se izvaja kot izredni študij oziroma v sferi študentov. Večina kandidatov je zaposlenih v svojih službah, kar pomeni, da lahko doktorskemu študiju posvečajo samo omejeno količino časa, praviloma v popoldanskem in večernem času, po opravljenih službenih obveznostih. Svoje prispevajo tudi družinske obveznosti. Kaže tudi, da pri nekaterih študentih k dolgotrajnosti študija nekaj prispeva tudi iskanje mentorja z ozirom na želeno temo. Zaenkrat se sicer študentom svetuje (že na informativnem dnevu), da dogovor z mentorjem glede teme (vsaj okvirno) dosežejo že pred vpisom v doktorski študij, vendar kaže, da nekateri tega ne upoštevajo, zato bi bilo smiselno razmisliti, da se ta dogovor določi kot obveznost. Poleg tega bo treba razmisliti o selekcijskem postopku, saj doktorski študij terja specifične sposobnosti in lastnosti. Glede na navedeno ugotavljamo, da na dolgotrajnost študija vpliva kombinacija razlogov, pri čemer lahko vplivamo le na nekatere. Kljub temu je treba študente spodbujati k bolj dejavni vključitvi v doktorski študij in k njegovemu uspešnemu zaključevanju, smiselno enako pa velja za nosilce študijskih predmetov in mentorje. Vseeno je bilo ugotovljeno, da motiviranje doktorskih študentov in kandidatov na osebni ravni deluje, saj se je v zadnjem času število študentov, ki so uspešno zaključili doktorski študij, povečalo. Doktorski študij v letu 2018 so uspešno končali štirje študenti, v letu 2019 en študent, v letu 2021 šest študentov, v letu 2022 pa 2 študenta.

**12. Navedite glavne ugotovitve in predlog ukrepov na podlagi analize rezultatov ankete o pedagoškem delu visokošolskih učiteljev in sodelavcev v preteklem letu.**

Po naši oceni se relevantnost »ankete o pedagoškem delu visokošolskih učiteljev in sodelavcev v preteklem letu« za doktorski študij v študijskem letu 2021/2022 ni spremenila. V prvi vrsti ugotavljamo, da »anketa o pedagoškem delu visokošolskih učiteljev in sodelavcev v preteklem letu« ne zajema študija 3. stopnje in so zato njeni rezultati zgolj omejeno uporabljivi za doktorski študij. Toliko bolj, ker se študij na 3. stopnji korenito razlikuje od študija na 1. in 2. stopnji. Poudarek je na anketi o zadovoljstvu študentov. Ugotavljamo, da se približno ena petina študentov aktivneje vključuje v projektne dejavnosti Pravne fakultete, pri čemer odstotek narašča glede na napredovanje pri študiju. Na splošno pa ugotavljamo, da je iz obstoječih anket – neposredno in posredno – mogoče ugotoviti, da je zadovoljstvo študentov s pedagoškim delom visokošolskih učiteljev in sodelavcev dobro. Negativno ocenjenih visokošolskih učiteljev in praks ni bilo.

**13. Navedite glavne ugotovitve in predlog ukrepov na podlagi analize rezultatov ankete o obremenitvi študentov po učnih enotah v preteklem letu.**

V prvi vrsti ugotavljamo, da »anketa o pedagoškem delu visokošolskih učiteljev in sodelavcev v preteklem letu« ne zajema študija 3. stopnje in so zato njeni rezultati zgolj omejeno uporabljivi za doktorski študij. Toliko bolj, ker se študij na 3. stopnji korenito

razlikuje od študija na 1. in 2. stopnji. Na podlagi rezultatov ankete torej ni mogoče napraviti neposrednih zaključkov. Je pa iz ankete o zadovoljstvu doktorskih študentov 2021/2022 mogoče zaključiti, da posebnih problemov ni.

**14. Navedite glavne ugotovitve in predlog ukrepov na podlagi rezultatov ankete o zadovoljstvu s študijem na osnovi mnenja študentov ob zaključku študija (ocena kakovosti vsebine in izvedbe študijskega programa, doseganja kompetenc, podpornih storitev, opremljenosti fakultete itd.) v preteklem letu.**

Ugotoviti je mogoče, da so študenti v anketi o zadovoljstvu za študijsko leto 2021/2022 s študijem in svojimi kompetencami zadovoljni. Prav tako pozitivno ocenjujejo kakovost izvedbe in opremljenost fakultete. Posebnih problemov ni mogoče zaznati.

**15. Navedite glavne ugotovitve in predlog ukrepov na podlagi analize podatkov in kazalnikov za področje izobraževalne dejavnosti**

| <b>ŠTEVILO VPISANIH ŠTUDENTOV PO LETNIKIH</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>P01 – INTERES ZA ŠTUDIJ</b></p> <p>V študijskem letu 2021/2022 je bilo razpisanih 25 vpisnih mest za vpis v 1. letnik za državljane RS in držav članic EU, 5 mest za vpis v 1. letnik za državljane držav nečlanic Evropske unije ter za Slovence brez slovenskega državljanstva in 20 mest za vpis v višji letnik. Razpisana je bila samo izredna oblika študija. Fakulteta je v preteklosti nekoliko povečala število mest za vpis v višji letnik zaradi možnosti vpisa študentov, ki so uspešno končali znanstveni magistrski študij ali pa so na znanstvenem magistrskem študiju opravili del obveznosti, vendar študija niso uspešno dokončali.</p> <p>V štud. letu 2021/2022 smo v 1. letnik Doktorskega študijskega programa 3. stopnje Pravo vpisali 7 študentov, 6 študentov v 2. letnik in po enega študenta v 3. letnik ter v absolventa. Skupaj je bilo tako vpisanih petnajst doktorskih študentov.</p> <p>V primerjavi s preteklim študijskim letom se je vpis iz 24% zvišal na 48%, zato bomo nadaljevali s promocijo in si prizadevali tudi za pritegnitev večjega števila tujih študentov.</p> |
| <p><b>P02 – RAZMERJE MED ŠTUDENTI IN VISOKOŠOLSKIMI UČITELJI</b></p> <p>Razmerje študentov na visokošolskega učitelja brez pogodbenih zaposlenih (FTE) na fakulteti je 21,91%. Razmerje študentov na visokošolskega učitelja (FTE) skupaj je 21,82%. Število je višje od povprečja na UM, vendar odvisno tudi od števila vpisanih študentov in kadrovskih okrepitev.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <p><b>P03 – PREHODNOST ŠTUDENTOV</b></p> <p>Prehodnost študentov iz 1. v 2. letnik v študijskem letu 2021/2022 je bila 44,44%, v študijskem letu 2021/2022 pa 71,43%. Prehodnost študentov iz 2. v 3. letnik v študijskem letu 2020/2021 je bila 0%, v študijskem letu 2021/2022 pa 83,33%. Razveseljivo je, da se je prehodnost zvišala tako iz 1. v 2. letnik kot tudi iz 2. v 3. letnik.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>ŠTEVILO DIPLOMANTOV</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <p><b>P04 – USPEŠNOST ZAKLJUČKA ŠTUDIJA</b></p> <p>Iz podatkov izhaja, da noben kandidat ne zaključi doktorskega študija v roku. Povprečno število let študija bistveno ne odstopa od povprečja UM (med 6 in 7 let). Del razloga leži tudi v obliki študija.</p> <p>Razmisliti bi kazalo o tem, da se čas študija podaljša na 4 leta. Pri tem pa je treba upoštevati, da je bil študijski program temeljito prenovljen v letu 2018 in da je na dokončne rezultate sprememb oziroma ukrepov potrebno počakati še nekaj časa.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>P05 – ZADOVOLJSTVO ŠTUDENTOV</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Posebnih podatkov o morebitnem zadovoljstvu študentov 3. stopnje ni. Na splošno pa ugotavljamo, da povprečno zadovoljstvo študentov fakultete 4,75%, kar je nekoliko višje kot povprečja UM (4,03%). Tudi iz analize zadovoljstvo doktorskih študentov izhaja, da so študenti na splošno zadovoljni s študijem.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>P06 – POVEZAVA Z DELOVNIM OKOLJEM</b><br>Tudi teh podatkov za študente 3. stopnje ni. Je pa potrebno poudariti, da se doktorski študij na PF UM izvaja kot izredni študij, kar pomeni, da je velika večina študentov zaposlenih. PF UM jim omogoča, da izbirajo temo doktorske disertacije tako, da se povezuje z njihovim siceršnjim delom.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>ŠTEVILO VPISANIH TUJIH ŠTUDENTOV, ŠTEVILO ŠTUDENTOV NA IZMENJAVAH</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>P09 – INTERNACIONALIZACIJA</b><br>Delež vpisanih tujih študentov je bil v letu 2021 5,56%, v letu 2022 se je zvišal na 13,33%. V navedenih letih pa noben tuji študent ni doktoriral. V prvi vrsti je treba opozoriti, da je pravo kot znanstveno področje bolj tesno navezano na nacionalne pravne rede posameznih držav in njihovo jezikovno področje, kot to velja za druga znanstvena področja. Zato je pridobivanje tujih študentov težavnejše. Kljub temu si fakulteta prizadeva za povečanje števila tujih doktorskih študentov, kar je tudi že obrodilo sadove, saj se je število tujih doktorskih študentov povečalo. Fakulteta si bo še naprej prizadevala študente informirati o možnostih izmenjav študentov na doktorskem programu, četudi je treba ugotoviti, da je večina študentov zaposlenih in takšno izmenjavo težko uskladi s svojimi službenimi obveznostmi. |

- 16. Navedite glavne ugotovitve in predlog ukrepov na podlagi analize vpisa v poddiplomske študijske programe v preteklem letu. Upoštevajte tudi podrobne podatke o sprejetih kandidatih na dodiplomske študijske programe v 1. in v 2. prijavnem roku glede na vrsto in način zaključka srednje šole, skupne točke na maturi/poklicni maturi oz. zaključnem izpitu, uspeh v zaključnih letnikih, točke pri posameznih maturitetnih predmetih itd.).**

Za zapolnitev polnega števila mest bi bilo potrebno povečati promocijo študijskega programa, predvsem za pritegnitev večjega števila tujih študentov. Ugotavljamo, da je v preteklem letu število vpisanih kandidatov naraslo. Analizo vpisa bo fakulteta podrobno spremljala tudi v prihodnjih letih.

- 17. Navedite glavne ugotovitve in predlog ukrepov na podlagi analize izvedba študijskega programa z vidika spodbujanja študentov k aktivni vlogi v učnem procesu in uvajanja pedagoških inovacij (na študenta osredotočeno učenje, poučevanje in ocenjevanje). Navedite tudi glavne ugotovitve in predlog ukrepov v zvezi z učnim okoljem, izkoriščanjem digitalnih tehnologij za učenje in poučevanje in podpornimi storitvami.**

Doktorski študij pretežno temelji na samostojnosti in inovativnosti študentov. Fakulteta skuša študente dodatno motivirati za delo z doktorskimi delavnicami in spodbujanjem k udeležbi na znanstvenih konferencah, ki jih fakulteta organizira oz. soorganizira. Da se zagotavlja aktivno delo študentov, morajo študenti o svojem delu redno poročati, aktivno se vpliva tudi na mentorje, da spodbujajo doktorske študente k delu. Vodja programa preverja tudi letna poročila o sprotne spremljanju napredka doktorskih kandidatov ter je doktorskim študentom (poleg referata za doktorski študij) na voljo za vprašanja v zvezi z doktorskim študijem. Referat doktorske študente tudi redno obvešča o relevantnih domačih in mednarodnih konferencah, ki bi utegnile študente zanimati, bodisi aktivno, bodisi pasivno, v zadnjem študijskem letu pa smo tudi vzpostavili povezavo referata z univerzitetno službo za izobraževanje zaposlenih, ki mentorje in doktorande obvešča o relevantnih predavanjih, ki jih fakulteta priznava tudi v okviru t. i. prenosljivih znanj. Iz

podatkov izhaja, da so študenti z učnim okolje zadovoljni, potrebno pa bo spodbujati večjo uporabo IKT tehnologij za poučevanje.

- 18. Navedite glavne ugotovitve in predlog ukrepov na podlagi presoje ustreznosti načinov preverjanja in ocenjevanja znanja študentov. Pri presoji posvetite posebno skrb učnim enotam in/ali njihovim nosilcem, pri katerih je v preteklem letu prišlo do neuspešnega četrtega in vsakega nadaljnjega opravljanja izpita. Ali so ocenjevalci seznanjeni s priporočeno ocenjevalno lestvico in ali se na področju preverjanja in ocenjevanja znanja dodatno usposablja.**

Na študijskem programu 3. stopnje ni težav z večkratnim neuspešnim opravljanjem izpitov. Praviloma gre za kandidate, ki svoje študijske obveznosti opravljajo odgovorno in pod vodstvom mentorja. Na izpit pristopijo, ko ocenijo, da so primerno pripravljeni. Glavna težava se kaže v koordinaciji študijskih obveznosti študentov in njihovega poklicnega in zasebnega oziroma družinskega življenja.

- 19. Navedite glavne ugotovitve in predlog ukrepov na podlagi analize izvedbe praktičnega usposabljanja v delovnem okolju ali dela študentov v znanstvenih, strokovnih, raziskovalnih oz. umetniških projektih ob upoštevanju 33. člena ZVIS (kadar je to del študijskega programa). Kadar raziskovalno delo ni del študijskega programa, naj se ugotovitve in ukrepi nanašajo na možnost vključevanja študentov v raziskovalno delo.**

Pravna fakulteta ima eno Programsko skupino: Civilno gospodarsko pravo in eno Raziskovalno skupino. Na fakulteti izvajamo vrsto domačih in mednarodnih projektov: Reforma dokaznega prava v digitalni dobi (ARRS temeljni projekt), Odvračilnost kot koncept v okviru zasebnega uveljavljanja prava EU (podoktorski raziskovalni ARRS projekt), Digital Communication and Safeguarding the parties' rights: Challenges for European Civil Procedure - DIGI-GUARD, Freezing Orders and Confiscation orders: Efforts form Common Standards -FORCE, Diversity of Enforcement Titles in cross-border Debt Collection in EU - EU-EN4s, European Investigation Order – legal analysis and practical dilemmas of international cooperation - EIO-LAPD, LAWtrain: An Innovative and Interactive Cross-border Training for Lawyers, WOODIE - Whistleblowing Open Data Impact. An Implementation and Impact Assessment, JM Chair "Smart and Sharing EU Economy, Jean Monnet Chair of Energy Law and Policy: Energy Market Regulation, Competition and Climate, Jean Monnet Module »Fundamental Rights in EU Business Law and Policy – FURBUS«, Jean Monnet Module »Legal Regulations of Heritage and promotion of Sustainability in the EU«, »CRP: MAPA: Multidisciplinarna analiza prekarne delo: pravni, ekonomski, socialni in zdravstveno varstveni vidiki, Mobilnost slovenskih visokošolskih učiteljev 2018-2021, "Nevladne organizacije in njihova vloga v okoljski in energetske politiki v Republiki Sloveniji in Združenih državah Amerike", Kontinentalno pravo proti "Common Law" - presoja pravil dokaznega prava, Pravica otroka do preživnine - analiza problematike čezmejnih preživnin med Slovenijo in BiH, Raziskovanje civilnopravnih izzivov informacijske družbe, Razvoj in trendi v pravni ureditvi odvetništva v Sloveniji in v Nemčiji, Digitalizacija v kazenskem pravu - primerjalnopravni aspekti, Pravna analiza veljavne energetske zakonodaje Republike Slovenije in Republike Hrvaške, Pravno varstvo pacientovih pravic - dolžnosti in odgovornosti, Spodbujanje raziskovalca na začetku kariere - Dr. Marius Mensah, ter vrsta PKP, ŠIPK, ŠI:UM in PDŠ študentskih projektov, projektov, JM Modul EU Consumer Law and Fundamental Rights, projekt Train to Enforce - Train 2 EN4CE itd. Uspešno še naprej razvijamo dve znanstveni pravni reviji (Revija Lexonomica, Revija Medicine Law & Society), ki sta dosegli uvrstitev v bazo ESCI, ki je čakalnica za uvrstitev v bazo SSCI. V študijskem letu 2022 se je pričelo z izvedbo novega EU projekta o vročanju. Čeprav so ti projekti tako pedagoške kot tudi znanstvenoraziskovalne narave, pa

se študenti vključujejo s pripravami seminarskih nalog, ki pa morajo biti znanstvene narave in so predpriprava za doktorsko disertacijo. Teme, ki jih študenti dobijo v raziskavo so del obveznosti programa. Raziskovanje poteka s pomočjo visokošolskih učiteljev, v prvi vrsti mentorjev in potencialnih mentorjev, temelji pa na podlagi samostojnega raziskovalnega dela. Rezultati se tudi predstavljajo pred ostalimi kolegi, da se pridobiva večšina retorike in dela v skupini. Temu posvečamo veliko pozornost, saj je pisanje znanstvenega teksta večšina, ki se je morajo študenti v veliki večini primerov šele naučiti, da bi lahko uspešno pripravili doktorsko disertacijo. V samem programu so bile študentom ponujene delavnice, ki jih usposablja za bolj uspešno delo v programu. Fakulteta še naprej organizira tudi svoje tri tradicionalne posvete: Medicina in pravo, Gospodarski subjekti na trgu ter Pravo in ekonomija, ki pa so bili v času epidemije prestavljeni ali odpovedani. Na teh konferencah lahko študenti prav tako predstavljajo raziskovane teme, poleg tega pa vadijo večšino retorike in javnega nastopanja, kar mora doktorand doktorskega študijskega programa prav tako dobro obvladati. V letu 2022 je bila izvedena doktorska znanstvena konferenca v okviru znanstvenega posveta Pravo in ekonomija.

**20. Navedite glavne ugotovitve in predlog ukrepov na podlagi analize zaposljivosti in zaposlenosti diplomantov (ni obvezno za študijske programe tretje stopnje).**

Doktorski študij na PF UM se izvaja v izredni obliki in večina študentov je zaposlenih. Vprašanje zaposljivosti zanje ni relevantno. To izhaja tudi iz podatkov eVŠ.

**21. Navedite glavne ugotovitve in predlog ukrepov v zvezi z ustreznostjo pedagoških in raziskovalnih referenc nosilcev in izvajalcev učnih enot evalviranega študijskega programa (tudi z vidika mednarodne primerljivosti referenc);**

Vsi nosilci in izvajalci učnih enot so ustrezno habilitirani. Izobraževalno, znanstveno in raziskovalno delo ter strokovno delo opravljajo v okviru svojih področij izvolitev ter znanstvenih ved. Zaradi vključevanja v doktorsko šolo UM fakulteta redno pregleduje ustreznost pedagoških in raziskovalnih referenc nosilcev in izvajalcev učnih enot. Na podlagi takšnega pregleda referenc se sprejme tudi odločitve o izvajanju učnih enot v prihodnjem študijskem letu. Visokošolski učitelji izpolnjujejo ustrezne pedagoške in raziskovalne reference. Z vidika mednarodne primerljivosti referenc ugotavljamo, da reference nosilcev in izvajalcev ustrezajo standardom pravne znanosti, ki so uveljavljeni v mednarodnem okolju.

**22. Navedite glavne ugotovitve in predlog morebitnih drugih ukrepov v zvezi s kakovostjo izvedbe pedagoškega procesa in doseganja učnih izidov, ki niso zajeti v predhodnih točkah (npr. študijska gradiva in njihova prilagojenost načinom in oblikam poučevanja ter potrebam študentov, aktualnost in dostopnost študijskih gradiv, ustreznost urnikov, materialne razmere, povezane z izvajanjem študijskega programa, vključno s prilagoditvami za študente invalide itd..)**

Glede dostopnosti študijskega gradiva izpostavljamo, da ima Knjižnica Mirka Ilešiča Pravne fakultete zadostno količino potrebnega gradiva, tako knjig kot tudi strokovnih in znanstvenih revij. V knjižnici je možen tudi dostop do številnih nacionalnih in mednarodnih baz znanstvenih in strokovnih pravnih revij. Izpostavljamo naslednje baze: Tax-Fin-Lex, Pravna praksa in PiD, Beck-Online Premium (nemška pravna baza), RDB (pokriva vsa avstrijska pravna področja), Westlaw Academic Library (pravni informacijski vir, ki omogoča iskanje po Thomson Reuters WestLaw: zakonodaja, sodni primeri, razprave in članki, ki pokrivajo pravno področje ZDA, Kanade, Avstralije, Hong Konga, delno EU) Westlaw UK (zakonodaja, sodni primeri, razprave in članki, ki pokrivajo pravno področje

Anglije in EU) ter HeinOnline. Knjižnica za dostop do večine navedenih baz za študente in zaposlene na fakulteti omogoča tudi oddaljen dostop. Visokošolski učitelji sproti predlagajo nabavo nove literature za potrebe raziskovanja in študija. Trenutno se opravljajo dela, ki bodo še povečala število sedežev v knjižnici. Urniki so prilagojeni izredni obliki študija. Arhitekturna zasnova zgradbe povzroča težave za študente s posebnimi potrebami, vendar se predvsem na 3. stopnji študija za takšne študente uredijo individualne prilagoditve. V zadnji anketi o zadovoljstvu doktorskih študentov je tudi razvidno, da študenti posebnih pripomb na tem področju nimajo.

**23. Na podlagi prejšnjih predlogov ukrepov navedite, katere spremembe študijskega programa boste predlagali v sprejem, da bi izboljšali kakovost izobraževanja v tem programu.**

Na podlagi zaključkov iz študijskega leta 2021/2022 se predlagajo sledeči ukrepi za izboljšanje kakovosti izobraževanja:

| <b>Predlog spremembe</b>                                                                                                                                                                                                             | <b>Zadolžen</b>                                                                                | <b>rok</b> |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| Razširitev članstva v programskem svetu (ponudba za vključitev Štajerske gospodarske zbornice in Centra nevladnih organizacij Slovenije).                                                                                            | Vodja študijskega programa in dekan.                                                           | 30.9. 2023 |
| Posvet o vlogi kateder pri spreminjanju učnih načrtov.                                                                                                                                                                               | Akademski zbor.                                                                                | 30.9.2023  |
| Formalni poziv mentorjem, da s kandidati pišejo skupne članke, jih vključujejo v projekte, raziskave, konference, kjer je to mogoče.                                                                                                 | Vodja študijskega programa in dekan.                                                           | 31.5.2023  |
| Diskusija o možnostih priznanja in ovrednotenja pedagoških, raziskovalnih in funkcijskih obveznosti v kontekstu zmožnosti mentorjev za kakovostno mentorsko delo.                                                                    | Akademski zbor, Senat.                                                                         | 30.9.2023  |
| Diskusija o uvedbi hibridnega načina predavanj in seminarjev v primeru utemeljenega razloga študentov (oddaljenost, službene in družinske obveznosti, zdravstveni razlogi ipd.).                                                     | Akademski zbor, Senat.                                                                         | 30.9.2023  |
| Diskusija o vključitvi prosto izbirnega predmeta v predmetnik doktorskega študija, s katerim bi lahko kandidatom priznali študijske vsebine, ki jih predmetnik ne vključuje, a so neposredno povezane s temo kandidatovega doktorata | Katedre, Akademski zbor, Senat.                                                                | 30.9.2023  |
| Nadaljevanje aktivnosti za vključevanje v raziskovalno delo.                                                                                                                                                                         | Vodja študijskega programa, dekanica, posamezni raziskovalci, mentorji in potencialni mentorji | trajno     |
| Povečati je treba število študentov, ki imajo ob vpisu izbranega mentorja in opredeljeno temo doktorske disertacije.                                                                                                                 | Vodstvo fakultete, vodja študijskega programa, mentorji in potencialni mentorji                | trajno     |
| Spodbujanje mentorjev za bolj intenzivno delo s kandidati.                                                                                                                                                                           | Vodstvo fakultete, vodja študijskega programa, mentorji                                        | trajno     |